

BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Warszawa, dnia 30 lipca 1960 r.

Nr 8

SPIS TREŚCI:

D z i a ł A

Poz. 72 —	uchwała Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 3 grudnia 1959 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu pracowniczych ogrodów działkowych	Str. 143
„ 73 —	uchwała Rady Ministrów i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 27 kwietnia 1960 r. w sprawie organizacji, zasad i trybu działania rad nadzorczych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i jego oddziałów	„ 147

D z i a ł B

Poz. 74 —	ustawa z dnia 13 kwietnia 1960 r. o utworzeniu Komitetu Pracy i Płac oraz o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej	„ 143
„ 75 —	ustawa z dnia 13 kwietnia 1960 r. o ochronie przeciwpożarowej (wyciąg)	„ 150
„ 76 —	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 marca 1960 r. w sprawie kierowania i przyjmowania do pracy osób zwolnionych z zasadniczej służby wojskowej	„ 151
„ 77 —	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 marca 1960 r. w sprawie tworzenia funduszu zakładowego na rok 1960 w przedsiębiorstwach kopalnictwa rud żelaznych i nieżelaznych	„ 152
„ 78 —	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 1960 r. w sprawie tworzenia funduszu zakładowego w przedsiębiorstwach handlowych	„ 153
„ 79 —	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1960 r. zmieniające rozporządzenie z dnia 31 grudnia 1959 r. w sprawie funduszu zakładowego w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych	„ 154
„ 80 —	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1960 r. w sprawie szczegółowego zakresu i trybu działania Komitetu Pracy i Płac oraz zakresu współpracy Komitetu z innymi organami administracji państwowej	„ 154
„ 81 —	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1960 r. o zakresie i trybie działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	„ 156
„ 82 —	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 1960 r. w sprawie korzystania z funduszu zakładowego przez pracowników zarządów wielozakładowych przedsiębiorstw państwowych	„ 157

„ 83 —	uchwała Nr 135 Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 1960 r. zmieniająca uchwałę Nr 64 z dnia 15 marca 1958 r. w sprawie budownictwa zakładowych domów mieszkalnych i zarządzania nimi	„ 158
„ 84 —	uchwała Nr 138 Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 1960 r. zmieniająca uchwałę Nr 184 z dnia 21 kwietnia 1954 r. w sprawie stopni i odznak służbowych, umundurowania oraz dodatku za wysługę lat w resorcie Ministerstwa Kolei	„ 158
„ 85 —	rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1960 r. w sprawie uzupełnienia tabeli stanowisk pracowników prezydów rad narodowych	„ 159
„ 86 —	rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 maja 1960 r. w sprawie uposażenia pracowników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i jego oddziałów	„ 159
„ 87 —	rozporządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 2 kwietnia 1960 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy cięciu, spawaniu i lutowaniu metali w zakładach górniczych górnictwa węglowego	„ 161
„ 88 —	rozporządzenie Ministrów Szkolnictwa Wyższego, Zdrowia, Oświaty, Spraw Zagranicznych oraz Przewodniczącego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki z dnia 30 marca 1960 r. w sprawie brzmienia i trybu składania ślubowania przez osoby powołane na stanowiska pracowników nauki w szkołach wyższych	„ 165
„ 89 —	rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 1960 r. w sprawie niektórych orzeczeń, wniosków i wskazań poradni przeciwgruźliczych (wyciąg)	„ 166
„ 90 —	rozporządzenie Ministrów Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, Przemysłu Ciężkiego oraz Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z dnia 25 marca 1960 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w hutach szkła i zakładach szklarskich	„ 166
„ 91 —	rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 maja 1960 r. zmieniające rozporządzenie z dnia 17 marca 1949 r. w sprawie wykonania ustawy o podatku od wynagrodzeń	„ 174
„ 92 —	zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 5 kwietnia 1960 r. w sprawie premiowania pracowników za oszczędne zużywanie paliw stałych	„ 175
„ 93 —	zarządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 kwietnia 1960 r. w sprawie wynagrodzenia dla pracowników zakładów społecznych służby zdrowia prowadzących szkolenie w zakresie praktycznej nauki zawodu	„ 178
„ 94 —	pismo okólne Nr 47 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 1960 r. w sprawie jedynych żywicieli rodzin	„ 178
„ 95 —	pismo okólne Nr 52 Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1960 r. w sprawie organizowania narad w ministerstwach, urzędach centralnych i prezydiach rad narodowych	„ 179

DZIAŁ A

72

UCHWAŁA**PREZYDIUM CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH**

z dnia 3 grudnia 1959 r.

w sprawie zatwierdzenia regulaminu pracowniczych ogrodów działkowych.

1. Zatwierdza się regulamin pracowniczych ogrodów działkowych, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
2. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej powzięcia.

**Prezydium
Centralnej Rady Związków Zawodowych**

Załącznik do uchwały Prezydium
CRZZ z dnia 3 grudnia 1959 r.

REGULAMIN**PRACOWNICZYCH OGRODÓW DZIAŁKOWYCH****I. PRZEPISY OGÓLNE**

§ 1. Zasady zakładania i utrzymania pracowniczych ogrodów działkowych oraz zarządzania nimi określają: ustawa z dnia 9 marca 1949 r. o pracowniczych ogrodach działkowych (Dz. U. Nr 18, poz. 117), zwana w dalszym ciągu ustawą, uchwała nr 828 Prezydium Rządu z dnia 1 grudnia 1951 r. w sprawie zagospodarowania użytków rolnych w obrębie miast i terenów bezpośrednio przyległych (Monitor Polski Nr A-102, poz. 1483) oraz uchwała Prezydium Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 3 czerwca 1958 r. w sprawie wykonywania zarządu nad pracowniczymi ogrodami działkowymi (Biuletyn CRZZ Nr 5, poz. 91).

§ 2. 1. Za miejski pracowniczy ogód działkowy, zwany dalej ogrodem miejskim, uważa się ogród założony przez prezydium rady narodowej, które zgodnie z art. 5 ustawy finansuje jego urządzenia.

2. Za przyzakładowy pracowniczy ogród działkowy, zwany dalej ogrodem przyzakładowym, uważa się ogród założony przez zakład pracy, który zgodnie z art. 5 i 6 ustawy jest uzbrojony i finansowany z funduszków zakładu pracy.

§ 3. 1. Ogrody miejskie podlegają bezpośredniej opiece, nadzorowi i kontroli Krajowej Rady Pracowniczych Ogrodów Działkowych przy CRZZ oraz jej terenowych organów.

2. Ogrody przyzakładowe podlegają bezpośredniej opiece, nadzorowi i kontroli rady zakładowej lub miejscowej i nadrzędnych instancji związkowych oraz Krajowej Rady Pracowniczych Ogrodów Działkowych przy CRZZ i jej terenowych organów.

§ 4. Ogrody miejskie i przyzakładowe mogą posiadać nazwę ustaloną przez walne zebranie użytkowników ogrodu.

§ 5. 1. W przypadku założenia na tym samym terenie kilku ogrodów miejskich lub przyzakładowych, które ze sobą sąsiadują, zaleca się powołanie komisji koordynującej pracę zarządów tych ogrodów w sprawach wspólnych, jak np. ogrodzenie, dozór, opryski, utrzymanie porządku itp.

2. Zasady powoływania, skład i zakres działalności komisji koordynującej określi Krajowa Rada Pracowniczych Ogrodów Działkowych przy CRZZ.

§ 6. 1. Celem ogrodu działkowego (miejskiego, przyzakładowego) jest stworzenie ludziom pracy i ich rodzi-

nom możliwości wykorzystania wolnego czasu z pożytkiem dla zdrowia oraz poprawa ich sytuacji gospodarczej drogą uzyskania ziemioplodów na potrzeby własnego gospodarstwa domowego.

2. Cel określony w ust. 1 ogród działkowy jako samodzielna jednostka organizacyjna realizuje przez:

- 1) użytkowanie przydzielonych przez radę narodową lub zakład pracy gruntów,
- 2) przydzielanie działek swoim członkom na zasadach określonych odpowiednimi przepisami,
- 3) pomoc członkom w zagospodarowaniu i uprawie działek przez ułatwienie nabywania: nawozów, nasion, drzew i krzewów owocowych oraz innych niezbędnych do uprawy materiałów, a ponadto organizowanie kursów fachowych, pogadanek, odczytów itp.,
- 4) zbieranie funduszy potrzebnych do prowadzenia właściwej działalności ogrodu.

§ 7. Ogrodem działkowym zarządzają w granicach i na zasadach określonych przepisami regulaminów użytkownicy działek poprzez wybrany ze swego grona zarząd.

§ 8. 1. Pierwsze zebranie organizacyjne i wyborcze zwołuje:

- a) w ogrodzie miejskim — właściwy powiatowy lub wojewódzki zarząd pracowniczych ogrodów działkowych,
- b) w ogrodzie przyzakładowym — rada zakładowa (miejscowa) w porozumieniu i z udziałem właściwego powiatowego lub wojewódzkiego zarządu pracowniczych ogrodów działkowych.

2. Zebranie, o którym mowa w ust. 1, powinno być zwołane nie później niż w 14 dni od otrzymania przydziału terenu.

II. WALNE ZEBRANIE UŻYTKOWNIKÓW

§ 9. 1. Walne zebrania użytkowników dzielą się na sprawozdawczo-wyborcze oraz nadzwyczajne.

2. Walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze zwołuje zarząd ogrodu co roku w terminie do dnia 31 marca.

3. Nadzwyczajne walne zebranie zwołuje zarząd w każdym czasie na żądanie co najmniej 1/3 użytkowników ogrodu lub na żądanie instancji nadzorczych.

4. W przypadku zawieszenia zarządu ogrodu, nadzwyczajne walne zebranie zwołuje:

- 1) w ogrodzie miejskim — właściwy powiatowy lub wo-

2) w ogrodzie przyzakładowym — rada zakładowa (miejscowa) w porozumieniu z właściwym powiatowym lub wojewódzkim zarządem pracowniczych ogrodów działkowych.

§ 10. W walnych zebraniach uczestniczą z głosem decydującym wszyscy użytkownicy ogrodu. W wypadku usprawiedliwionej nieobecności użytkownika, prawo głosu przysługujące jednemu pełnoletniemu członkowi jego rodziny, prowadzącemu wspólnie z nim gospodarstwo domowe.

§ 11. 1. O dacie oraz miejscu zebrań i porządku obrad należy powiadomić ogół użytkowników na 14 dni przed terminem zebrania w sposób przyjęty w danym ogrodzie, wskazując jednocześnie (w wypadku zebrania sprawozdawczego), gdzie i kiedy wyłożone będą do wglądu użytkowników sprawozdanie zarządu i projektowany preliminarz budżetowy.

2. W tym samym terminie zarząd ogrodu winien zawiadomić:

- 1) w ogrodzie miejskim — właściwy powiatowy lub wojewódzki zarząd pracowniczych ogrodów działkowych,
- 2) w ogrodzie przyzakładowym — radę zakładową (miejscową), nadrzędną instancję związkową, jak również właściwy powiatowy lub wojewódzki zarząd pracowniczych ogrodów działkowych.

§ 12. 1. Walne zebranie zwołane zgodnie z § 11 jest prawomocne, o ile uczestniczy w nim przynajmniej 50% użytkowników ogrodu.

2. W wypadku niestawienia się wymaganego quorum w oznaczonym terminie i niedojścia zebrania do skutku — zarząd zwołuje walne zebranie w drugim terminie, które zwołane zgodnie z § 11 będzie prawomocne bez względu na liczbę obecnych. Czasokres pomiędzy pierwszym i drugim terminem zebrania nie może być krótszy niż 2 tygodnie.

§ 13. 1. Przewodniczącego walnego zebrania powołują ze swego grona w głosowaniu jawnym większością głosów użytkownicy ogrodu. Przewodniczący zebrania powołuje sekretarza. Walnemu zebraniu sprawozdawczo-wyborczemu nie może przewodniczyć członek zarządu ogrodu.

2. W walnym zebraniu mają prawo brać udział z głosem doradczym przedstawiciele organów Krajowej Rady Pracowniczych Ogródów Działkowych przy CRZZ, a w ogrodach przyzakładowych również przedstawiciele rady zakładowej (miejscowej) i nadrzędnych instancji związkowych.

§ 14. 1. Do wyłącznej kompetencji walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego należy:

- 1) rozpatrzenie i ocena rocznej działalności organizacyjnej, gospodarczej i finansowej zarządu i kół istniejących w ogrodzie,
- 2) rozpatrzenie wniosków komisji rewizyjnej, wynikających z oceny rocznej działalności zarządu,
- 3) rozpatrzenie protokołów jednostek nadrzędnych z kontroli działalności ogrodu w roku sprawozdawczym,
- 4) uchwalenie rocznego planu pracy, budżetu oraz wysokości opłat na utrzymanie ogrodu,
- 5) wybór przewodniczącego i pozostałych członków zarządu, komisji rewizyjnej, komisji rozjemczej, jak również zastępców.

2. Do kompetencji walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego należy również:

- 1) rozpatrywanie wszelkich wniosków zgłoszonych przez użytkowników ogrodu pod obrady walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego,

- 2) rozpatrywanie wniosków i podejmowanie uchwał w innych sprawach dotyczących organizacji i działalności ogrodu.

§ 15. Do kompetencji nadzwyczajnego walnego zebrania należy:

- 1) wybór członków zarządu pracowniczego ogrodu działkowego i ich zastępców w razie zawieszenia lub zdekompletowania,
- 2) wybór członków komisji rewizyjnej i komisji rozjemczej w razie ich zdekompletowania,
- 3) rozpatrywanie i podejmowanie uchwał w innych sprawach z wyjątkiem określonych w § 14 ust. 1, o ile wymagają one decyzji walnego zebrania, a z uwagi na terminowość nie mogą być odłożone do czasu rozpatrzenia przez walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze.

§ 16. 1. Uchwały zebrania zapadają zwykłą większością głosów.

2. Przewodniczącego zarządu wybiera się w głosowaniu tajnym.

3. Pozostałych członków władz wybiera się w głosowaniu jawnym, jednakże na żądanie większości uczestników walnego zebrania głosowanie odbywa się tajnie.

§ 17. 1. Walne zebrania są protokołowane. Protokół podpisuje przewodniczący i sekretarz zebrania.

2. Odpis protokołu winien być w ciągu miesiąca przesyłany do właściwego powiatowego lub wojewódzkiego zarządu pracowniczych ogrodów działkowych.

3. Uchwały walnego zebrania sprzeczne z prawem i niniejszym regulaminem mogą być uchylone:

- 1) w ogrodach miejskich przez właściwy powiatowy lub wojewódzki zarząd pracowniczych ogrodów działkowych,
- 2) w ogrodach przyzakładowych — przez właściwy powiatowy lub wojewódzki zarząd pracowniczych ogrodów działkowych w porozumieniu z właściwą instancją związkową.

III. SKŁAD I ZAKRES DZIAŁANIA ZARZĄDU

§ 18. 1. W ogrodach mających do 100 działek zarząd ogrodu składa się z 5—7 członków i 2-ch zastępców, w ogrodach mających ponad 100 działek — z 7—9 członków i 3-ch zastępców. Członkiem zarządu może być tylko użytkownik działki, a nie członek jego rodziny.

2. Kadencja członka zarządu trwa 3 lata. Co roku z zarządu ustępuje 1/3 część członków zarządu: w pierwszych dwóch latach ustępują członkowie zarządu w drodze losowania, a następnie — ze starszeństwa.

3. Ustępujący członkowie zarządu mogą być wybierani ponownie.

§ 19. Zarząd na pierwszym swym posiedzeniu, które powinno się odbyć bezpośrednio po ukończeniu zebrania sprawozdawczo-wyborczego, wybiera ze swego grona jednego lub więcej zastępców przewodniczącego, sekretarza, skarbnika, jednego lub więcej gospodarzy ogrodu.

§ 20. W razie niemożności pełnienia funkcji przez członka zarządu wchodzi na jego miejsce jeden z zastępców, który uzyskał kolejno największą ilość głosów w wyborach na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym.

§ 21. 1. Posiedzenia zarządu zwołuje przewodniczący w ustalonych przez zarząd terminach, a ponadto według uznania lub na żądanie co najmniej 3 członków zarządu lub instancji nadzorczej.

2. Posiedzenia zarządu powinny odbywać się w miarę potrzeby, w lecie jednak nie rzadziej niż raz na 2 tygodnie.

3. Z posiedzeń spisuje się protokoły, które powinny być wpisywane do przeznaczonej na ten cel księgi i podpisane przez przewodniczącego i sekretarza.

§ 22. Uchwały zarządu zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 23. 1. Do obowiązków zarządu ogrodu należy zarządzanie ogrodem i gospodarowanie majątkiem ogrodu, oddziaływanie wychowawcze na użytkowników działek przy pomocy różnych form pracy kulturalno-oświatowej oraz podnoszenie poziomu fachowego.

2. W szczególności do zadań zarządu należy:

- 1) opracowanie planów pracy zarządu i działalności ogrodu oraz preliminarzy budżetowych,
- 2) bezpośrednie gospodarowanie funduszami przeznaczonymi w budżecie na prowadzenie i rozbudowę ogrodu,
- 3) prowadzenie księgowości ogrodu,
- 4) dokładanie starań o zapewnienie użytkownikom ogrodu odpowiednich urządzeń technicznych, ich konserwacja oraz utrzymanie terenu i budynków w stanie zdatnym do użytku,
- 5) angażowanie pracowników w ramach etatów ustalonych przez walne zebranie użytkowników,
- 6) współpraca i utrzymanie stałej łączności z organami terenowymi Krajowej Rady Pracowniczych Ogrodów Działkowych przy CRZZ oraz z instancjami związkowymi,
- 7) dokonywanie przydziału działek na podstawie zgłoszonych wniosków oraz decydowanie o wykluczeniu użytkownika z ogrodu,
- 8) dopilnowanie właściwego użytkowania działek,
- 9) czuwanie nad zabezpieczeniem terenu ogrodu od szkód, w szczególności przez wyznaczanie dyżurów użytkowników w okresie wegetacji i zbiorów, a w razie ustalenia przez walne zebranie etatu dozorcę — angażowanie odpowiedniego pracownika,
- 10) organizowanie zbiorowej walki ze szkodnikami upraw owocowo-warzywnych oraz zbiorowego zakupu narzędzi i nawozów sztucznych, nasion, drzew, krzewów itp.,
- 11) zakładanie kół uprawowo-doświadczalnych i hodowlanych,
- 12) dążenie do podnoszenia estetyki ogrodu i osiągnięcia jak najlepszych wyników przez organizowanie wykonania prac związanych z gospodarką ogrodu w formie pracy społecznej, propagowanie pomocy sąsiedzkiej użytkowników oraz organizowanie wymiany doświadczeń fachowych itp.,
- 13) organizowanie szkolenia fachowego użytkowników,
- 14) organizowanie imprez popularyzujących osiągnięcia pracowniczego ogrodnictwa działkowego,
- 15) prowadzenie prac świetlicowo-oświatowych,
- 16) organizowanie komisyjnej kontroli stanu upraw poszczególnych działek w celu wyciągnięcia odpowiednich wniosków,
- 17) wydawanie zarządzeń, zmierzających do poprawy stanu upraw i pełnego wykorzystania działek, jak również utrzymanie odpowiedniej dyscypliny użytkowników,
- 18) sporządzanie i składanie rocznych sprawozdań z wykonania budżetu i planu pracy.

§ 24. Dla sprawnego wykonywania zadań administracyjno-gospodarczych zarząd powołują w miarę potrzeby z grona użytkowników i zaproszonych fachowców — społeczne komisje fachowe i inwestycyjno-gospodarcze, dla

których opracowują wytyczne działania i których działalność kontrolują. Organizację oraz szczegółowy zakres działania komisji określi Krajowa Rada Pracowniczych Ogrodów Działkowych przy CRZZ.

§ 25. 1. W przypadku działalności niezgodnej z przepisami prawa, regulaminami dotyczącymi pracowniczego ogrodnictwa działkowego oraz w przypadku niestosowania się do poleceń organów terenowych Krajowej Rady Pracowniczych Ogrodów Działkowych przy CRZZ zarząd ogrodu może być zawieszony w wykonywaniu swych czynności przez właściwy wojewódzki zarząd pracowniczych ogrodów działkowych.

2. W ogrodach przyzakładowych wniosek zawieszenia może być zgłoszony przez właściwą radę zakładową (miejscową) lub zarząd okręgowy właściwego związku zawodowego.

3. Do czasu nadzwyczajnego walnego zebrania, które winno być zwołane przez wojewódzki zarząd pracowniczych ogrodów działkowych w terminie miesięcznym od chwili zawieszenia zarządu — wojewódzki zarząd pracowniczych ogrodów działkowych powołuje tymczasowy 3-osobowy zarząd komisaryczny.

4. Członek zarządu, który prowadzi działalność szkodliwą dla ogrodu albo postępuje w sposób nie liczący z godnością działkowca lub uchyla się od udziału w pracach zarządu, może być zawieszony uchwałą zarządu pracowniczego ogrodu działkowego na okres do czasu najbliższego walnego zebrania użytkowników.

§ 26. Zarząd pełni swe funkcje społecznie.

IV. KOMISJA REWIZYJNA

§ 27. Komisja rewizyjna składa się z 3 członków i 3 zastępców i wybiera ze swego grona przewodniczącego i sekretarza.

§ 28. Do komisji rewizyjnej należy:

- 1) badanie całokształtu działalności finansowej, gospodarczej i organizacyjnej zarządu oraz poszczególnych komisji i kół,
- 2) składanie sprawozdań z przeprowadzonej kontroli na walnych zebraniach użytkowników.

§ 29. Komisja rewizyjna ma obowiązek przeprowadzenia kontroli gospodarki i rachunków prowadzonych przez zarząd co najmniej 4 razy w ciągu roku. Protokoły i wnioski składa na piśmie w ciągu 14 dni od daty przeprowadzenia kontroli zarządowi ogrodu oraz właściwemu powiatowemu lub wojewódzkiemu zarządowi pracowniczych ogrodów działkowych, a ponadto w odniesieniu do ogrodu przyzakładowego radzie zakładowej (miejscowej) i bezpośrednio nadrzędnej instancji związkowej.

§ 30. Kadencja członka komisji rewizyjnej trwa 3 lata. W pierwszych 2 latach — co roku ustępuje z komisji rewizyjnej 1 członek i 1 zastępca w drodze losowania, a następnie w drodze starszeństwa. Ustępujący członek i zastępca może być wybrany ponownie.

V. KOMISJA ROZJEMCZA

§ 31. 1. Komisja rozjemcza przy pracowniczym ogrodzie działkowym składa się z trzech członków i dwóch zastępców. Członkowie komisji w przeciągu siedmiu dni od daty powołania komisji wybierają spośród siebie przewodniczącego i sekretarza.

2. Do kompetencji komisji rozjemczej należy rozpatrywanie i wydawanie orzeczeń w sprawach spornych powstałych na tle użytkowania działek:

- 1) pomiędzy użytkownikami ogrodu działkowego,

2) pomiędzy użytkownikiem lub użytkownikami a zarządem ogrodu.

3. Kadencja komisji rozjemczej trwa 3 lata.

4. Komisja rozjemcza działa w oparciu o regulamin niniejszy oraz wydany przez Krajową Radę Pracowniczych Ogrodów Działkowych przy CRZZ regulamin komisji rozjemczych określający w szczególności organizację i tryb działania komisji.

VI. PRYZDZIAŁ, WARUNKI UŻYTKOWANIA DZIAŁEK I WYGASNIĘCIE PRAWA UŻYTKOWANIA DZIAŁEK

§ 32. 1. Przydziału działek dokonuje zarząd ogrodu w drodze uchwały na podstawie wniosków o przydział działki, zaopiniowanych przez rady zakładowe (miejscowe).

2. Działka może być przydzielona jedynie osobie zatrudnionej na podstawie umowy o pracę lub stosunku służbowego, osobie pobierającej z tytułu takiego stosunku, bądź innego szczególnego tytułu zaopatrzenie z ubezpieczenia, z funduszu Skarbu Państwa, bądź z innych funduszy publicznych oraz osobie korzystającej ze świadczeń społecznych, z zachowaniem pierwszeństwa dla członków związków zawodowych, nisko uposażonych, obciążonych liczną rodziną. W ogrodach przyzakładowych prawo pierwszeństwa mają pracownicy danego zakładu pracy.

3. Przydział działki następuje na czas określony za świadczeniem lokalizacyjnym.

§ 33. 1. Każdy użytkownik ma prawo tylko do jednej działki w wielkości ustalonej w danym ogrodzie.

2. Użytkownikiem działki może być jedynie ten, kto nie użytkuje (sam lub członek jego rodziny) własnego lub dzierżawionego gruntu o powierzchni przekraczającej 200 m².

3. Nie ma prawa do osobnej działki osoba zamieszkująca z użytkownikiem i prowadząca z nim wspólne gospodarstwo domowe.

§ 34. Użytkownikowi nie wolno ogradzać działki. Jedynie wzdłuż alejki może być wystawione ogrodzenie po uzgodnieniu z zarządem ogrodu i w sposób jednolity zastosowany przez wszystkich użytkowników działek danego ogrodu. Wysokość ogrodzenia nie może przekraczać 75 cm.

§ 35. 1. Użytkownik nie może odstąpić ani sprzedać prawa użytkowania przydzielonej działki.

2. W wypadku rezygnacji z działki, użytkownik obowiązany jest postawić działkę do dyspozycji zarządu ogrodu.

§ 36. Prawo użytkownika do działki wygasa:

- 1) wskutek śmierci użytkownika,
- 2) w razie zrzeczenia się prawa do działki,
- 3) w przypadku likwidacji pracowniczego ogrodu działkowego,
- 4) w razie wykluczenia użytkownika z ogrodu po uprawnieniu się uchwały o wykluczeniu,
- 5) w razie rozwiązania umowy o pracę z upływem roku kalendarzowego, w którym rozwiązanie nastąpiło, jeżeli jest użytkownikiem działki w ogrodzie przyzakładowym.

§ 37. W razie śmierci użytkownika, prawo uzyskania jego działki w ogrodzie miejskim na zasadach pierwszeństwa mają najbliżsi członkowie jego rodziny prowadzący wspólnie z nim gospodarstwo domowe i odpowiadający warunkom przewidzianym dla użytkowników.

§ 38. W przypadku wygaśnięcia prawa do działki, osoby uprawnione otrzymują od następcy zwrot kosztów poniesionych na inwestycje w wysokości ustalonej przez komisję szacunkową. Komisję szacunkową powołuje zarząd ogrodu działkowego:

1) dla ogrodu przyzakładowego w porozumieniu z radą zakładową (miejscową),

2) dla ogrodu miejskiego w porozumieniu z właściwym powiatowym lub wojewódzkim zarządem pracowniczych ogrodów działkowych.

Następca przed objęciem działki powinien być powiadomiony pisemnie o wysokości zwrotu kosztów oraz sposobie ich uregulowania. Po objęciu działki nowy użytkownik nie jest obowiązany do uiszczania dodatkowych wpłat z tytułu zwrotu kosztów za działkę.

§ 39. Z kwot podlegających zwrotowi zarząd powinien potrącić zaległe opłaty i należności, jeżeli użytkownik lub osoby reprezentujące jego prawa nie dopełniły obowiązku ich uiszczenia.

§ 40. Skład, organizację i zasady powoływania komisji szacunkowych dla ogrodów przyzakładowych i miejskich określi Krajowa Rada Pracowniczych Ogrodów Działkowych przy CRZZ.

VII. PRAWA I OBOWIĄZKI UŻYTKOWNIKOW

§ 41. Użytkownikowi działki przysługuje prawo:

- 1) czynnego i biernego prawa wyborczego do władz ogrodu,
- 2) korzystania ze wszystkich wspólnych urządzeń i sprzętu ogrodniczego,
- 3) korzystania z wszelkich ulg i korzyści przewidzianych dla użytkowników,
- 4) brania udziału w życiu organizacyjnym ogrodu, w kursach, wycieczkach, zabawach itp. imprezach organizowanych w ramach organizacji pracowniczych ogrodów działkowych.

§ 42. Użytkownik ma obowiązek:

- 1) przestrzegania przepisów ustawy, niniejszego regulaminu, regulaminu porządkowego pracowniczych ogrodów działkowych oraz zarządzeń Krajowej Rady Pracowniczych Ogrodów Działkowych przy CRZZ i jej organów,
- 2) starannego uprawiania działki i właściwego pielęgnowania roślin,
- 3) brania czynnego udziału w pracach społecznych i organizacyjnych ogrodu,
- 4) regularnego uiszczania opłat na pokrycie wydatków związanych z wykonywaniem zarządu ogrodu,
- 5) otoczenia opieką wszystkich urządzeń ogrodu; w razie uszkodzenia przez użytkownika, jak i przez osoby przez niego wprowadzone, majątku ogrodu działkowego, użytkownik działki zobowiązany jest do pokrycia strat.

§ 43. Użytkownikowi nie wolno:

- 1) używać do pracy na działce sił najemnych i podnajmować działek osobom trzecim,
- 2) wprowadzać jakichkolwiek inwestycji o charakterze stałym, jak np. rurociągi, altany, ogrodzenia oraz zakładać hodowli zwierząt futerkowych i drobiu na działkach bez uzyskania zgody zarządu ogrodu.

§ 44. W przypadku naruszenia postanowień niniejszego regulaminu i zarządzeń władz ogrodu oraz niedopełnienia obowiązków użytkownika, w stosunku do winnych naruszeń stosowane będą przez zarząd ogrodu upomnienia, nagana oraz wykluczenie z ogrodu.

§ 45. 1. Użytkownik może być wykluczony z ogrodu na mocy uchwały zarządu pracowniczego ogrodu działkowego w przypadku:

- 1) działania na szkodę pracowniczego ogrodu działkowego,
- 2) stwierdzenia kradzieży dokonanej przez użytkownika lub członka jego rodziny na terenie ogrodu,

- 3) stałych poważnych zaniedbań uprawowych i pielęgnacyjnych,
- 4) nieuiszczania w przewidzianej wysokości i w obowiązujących terminach opłat na pokrycie wydatków związanych z wykonywaniem zarządu ogrodu,
- 5) niestosowania się do przepisów regulaminów dotyczących pracowniczego ogrodnictwa działkowego lub umyślnego niewykonywania zarządzeń władz pracowniczego ogrodu działkowego.

2. Treść uchwały zarządu pracowniczego ogrodu działkowego o wykluczeniu użytkownika z ogrodu należy podać wykluczonemu do wiadomości listem poleconym.

§ 46. 1. O ile użytkownik uważa za niesłuszną decyzję zarządu pracowniczego ogrodu działkowego o wykluczeniu go z działki, może odwołać się od tej decyzji do komisji rozjemczej przy pracowniczym ogrodzie działkowym.

2. Odwołanie, o którym mowa w ust. 1, należy złożyć za pośrednictwem zarządu pracowniczego ogrodu działkowego w terminie 14 dni od daty doręczenia uchwały w sprawie wykluczenia z ogrodu.

§ 47. 1. Użytkownik lub zarząd pracowniczego ogrodu działkowego, który nie zgadza się z orzeczeniem komisji rozjemczej w sprawie odwołania użytkownika, może w terminie 14 dni od daty wydania orzeczenia wnieść sprawę do komisji rozjemczej przy właściwym wojewódzkim zarządzie pracowniczych ogrodów działkowych.

2. Orzeczenie komisji rozjemczej przy zarządzie wojewódzkim pracowniczych ogrodów działkowych jest ostateczne; od orzeczenia tego nie przysługuje odwołanie.

§ 48. Prawomocna decyzja o wykluczeniu użytkownika z ogrodu (uchwała zarządu pracowniczego ogrodu działkowego, orzeczenie komisji rozjemczej przy pracowniczym ogrodzie działkowym lub komisji rozjemczej przy wojewódzkim zarządzie pracowniczych ogrodów działkowych) sprzeczna z prawem, zasadami organizacji pracowniczych ogrodów działkowych lub zasadami współżycia społecznego, może być uchylona w trybie nadzoru przez Krajową Radę Pracowniczych Ogrodów Działkowych przy CRZZ lub jej Prezydium. W przypadku uchylenia decyzji sprawa zostanie przekazana właściwemu zarządowi pracowniczego ogrodu działkowego celem ponownego rozpatrzenia.

VIII. SPRAWY FINANSOWE

§ 49. Na środki budżetowe ogrodu działkowego składają się:

- 1) opłaty użytkowników na pokrycie wydatków związanych z wykonywaniem zarządu ogrodu,
- 2) wpłaty z imprez, zabaw itp., organizowanych przez zarząd ogrodu,
- 3) wpływy uzyskane z wynajmu urządzeń,
- 4) dotacje prezydium rady narodowej,
- 5) dotacje zakładów pracy i inne.

§ 50. Wysokość opłat na pokrycie wydatków związanych z wykonywaniem zarządu ogrodu ustala CRZZ. Wpływy z tych opłat powinny być przekazywane na rachunek bankowy właściwego wojewódzkiego zarządu pracowniczych ogrodów działkowych.

§ 51. Rokiem budżetowym jest rok kalendarzowy. Sprawozdania z wykonania budżetu należy przedkładać właściwemu powiatowemu lub wojewódzkiemu zarządowi pracowniczych ogrodów działkowych, a w ogrodach przyzakładowych również instancjom związkowym.

§ 52. Zarząd pracowniczego ogrodu działkowego jest obowiązany prowadzić rachunkowość wg wzoru i instrukcji zatwierdzonych przez Krajową Radę Pracowniczych Ogrodów Działkowych przy CRZZ. Prowadzący księgowość ogrodu może być wynagradzany. Wysokość wynagrodzenia ustala zarząd zgodnie z zatwierdzonym budżetem.

§ 53. W razie likwidacji ogrodu zarząd ogrodu przekazuje protokolarnie sprzęt i urządzenia ogrodu działkowego do dyspozycji właściwego wojewódzkiego zarządu pracowniczych ogrodów działkowych. W ogrodach przyzakładowych przekazanie winno nastąpić po przekonsultowaniu sprawy z zarządem okręgu właściwego związku zawodowego.

IX. PRZEPISY KOŃCOWE

§ 54. Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia. Równocześnie traci moc regulamin pracowniczych ogrodów działkowych, zatwierdzony uchwałą Sekretariatu CRZZ z dnia 16 stycznia 1953 r.

73

U C H W A Ł A

RADY MINISTRÓW I CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 27 kwietnia 1960 r.

w sprawie organizacji, zasad i trybu działania rad nadzorczych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i jego oddziałów.

Na podstawie art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o utworzeniu Komitetu Pracy i Płac oraz o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej (Dz. U. Nr 20, poz. 119) Rada Ministrów i Centralna Rada Związków Zawodowych uchwalają, co następuje:

§ 1. 1. W celu zapewnienia zgodności działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej Zakładem, i jego oddziałów z prawem i zasadniczą linią polityki Państwa oraz w celu zapewnienia pracownikom i członkom ich rodzin należytej obsługi w zakresie świadczeń ubez-

pieczeń społecznych, rady nadzorcze, zwane dalej radami, nadzorują i kontrolują działalność Zakładu, każda w swoim zakresie działania.

2. Działalność rad nadzorczych polega w szczególności na:

- 1) badaniu i ocenie bieżącej działalności w zakresie wydawania wyjaśnień i instrukcji, prawidłowości trybu i sposobu załatwiania wniosków o świadczenia, prawidłowego i terminowego załatwiania skarg i zażaleń;
- 2) stawianiu wniosków i wydawaniu opinii co do podstawowych zagadnień związanych z działalnością Zakładu i jego oddziałów;

- 3) rozpatrywaniu sprawozdań z działalności Zakładu i jego oddziałów;
 - 4) opiniowaniu projektu preliminarza budżetowego wydatków na ubezpieczenia społeczne i sprawozdań z jego wykonania.
3. Rada rozstrzyga odwołania od decyzji Zakładu w sprawach dotyczących:
- 1) świadczeń z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa,
 - 2) świadczeń z ubezpieczenia rodzinnego,
 - 3) obowiązku ubezpieczenia i wymiaru składek,
 - 4) rent i zaopatrzeń z wyjątkiem odwołań od decyzji określających inwalidztwo i zaliczających do grup inwalidów.

§ 2. Rada Zakładu nadaje ogólny kierunek działalności rad oddziałów Zakładu oraz koordynuje tę działalność.

§ 3. Rada Zakładu składa się z przewodniczącego i 30 członków. Rady oddziałów Zakładu posiadających do 300 000 ubezpieczonych składają się z przewodniczącego i 30 członków, a powyżej 300 000 ubezpieczonych — z przewodniczącego i 40 członków.

§ 4. Kadencja rad trwa 4 lata.

§ 5. Na wniosek przewodniczącego rada może wybrać spośród członków rady zastępców przewodniczącego rady.

§ 6. 1. Posiedzenia rady odbywają się przynajmniej raz na kwartał.

2. Przewodniczący rady zwołuje posiedzenia

PRZEWODNICZĄCY
CENTRALNEJ RADY ZW. ZAWODOWYCH
(—) Ignacy Loga-Sowiński

rady z własnej inicjatywy lub na wniosek co najmniej 1/3 liczby członków rady.

3. Rada może powierzyć określone zadania ze-
społom składającym się z członków rady.

§ 7. 1. Porządek obrad ustala przewodniczący rady.

2. Uchwały rady zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy liczby członków rady. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

3. Przebieg posiedzeń rady jest protokołowany.

§ 8. 1. Prezes Rady Ministrów ustali stawki wynagrodzeń za udział w posiedzeniach rad oraz określi, w jakich przypadkach i w jakiej wysokości przewodniczącym rad i ich zastępcom przysługuje wynagrodzenie ryczałtowe za pracę w radzie.

2. Przewodniczący i członkowie rad zamiejscowi otrzymują ponadto zwrot kosztów podróży i diety w wysokości przewidzianej dla pracowników państwowych.

3. Za czas pełnienia obowiązków przewodniczącego lub członka rady w godzinach pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia z zakładu pracy, obliczonego jak za czas urlopu wypoczynkowego.

§ 9. 1. Obsługę biurową rad zapewnia Zakład.

2. Wydatki związane z działalnością rad pokrywane są z budżetu Zakładu.

§ 10. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 27 kwietnia 1960 r. z wyjątkiem § 1 ust. 3 pkt 4, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1961 r.

PREZES RADY MINISTRÓW
(—) Józef Cyrankiewicz

D Z I A Ł B

74

U S T A W A

z dnia 13 kwietnia 1960 r.

o utworzeniu Komitetu Pracy i Płac oraz o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej.

(Dziennik Ustaw z dnia 25 kwietnia 1960 r. Nr 20, poz. 119)

Art. 1. 1. Tworzy się Komitet Pracy i Płac, zwany w dalszym ciągu Komitetem.

2. Komitet jest organem kolegialnym i działa przy Radzie Ministrów.

3. Komitet jest naczelnym organem administracji państwowej w zakresie swojej działalności.

Art. 2. 1. Komitet zapewnia realizację ustaleń narodowych planów gospodarczych i wytycznych Rady Ministrów w dziedzinie polityki zatrudnienia i płac, opracowuje projekty przepisów prawa pracy, zasady systemów płac i normowania pracy w gospodarce narodowej oraz wynagrodzeń w administracji państwowej, jak również opracowuje projekty ogólnych zasad polityki w zakresie ubezpieczeń społecznych i zaopatrzeń rentowych.

2. Komitet współdziała z Centralną Radą Związków Zawodowych w wykonywaniu zadań określonych niniejszą ustawą.

3. Komitet współpracuje z ministrami i urzędami centralnymi dla zapewnienia należytej koor-

dynacji ich działalności w sprawach określonych w ust. 1.

4. Komitet sprawuje nadzór nad organami prezydiów rad narodowych do spraw zatrudnienia w zakresie ustalonym ustawą z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. Nr 5, poz. 16).

5. Komitet organizuje i realizuje w zakresie swej działalności współpracę z zagranicą.

Art. 3. Do zakresu działania Komitetu należą w szczególności następujące sprawy:

- 1) współdziałanie przy opracowywaniu wytycznych dotyczących właściwych proporcji między wydajnością pracy a poziomem płac oraz czuwanie nad realizacją tych proporcji ustalonych w narodowych planach gospodarczych,
- 2) inicjowanie i opracowywanie projektów w zakresie zmian systemów płac, uposażeń, normowania pracy oraz zabezpieczenia dyscypliny płac w gospodarce narodowej,

- 3) opracowywanie wniosków dla ustalania właściwych proporcji płac między:
 - poszczególnymi działami gospodarki narodowej i administracji państwowej,
 - w ramach poszczególnych działów gospodarki narodowej,
 - między poszczególnymi grupami zawodowymi,
- 4) opracowywanie w oparciu o ustalenia narodowych planów gospodarczych i wytyczne Rady Ministrów projektów poprawy warunków placowych pracowników,
- 5) inicjowanie i podejmowanie przedsięwzięć mających na celu stosowanie norm pracy odpowiadających aktualnemu poziomowi techniki, organizacji pracy i produkcji,
- 6) opracowywanie wytycznych w zakresie zatrudnienia, pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, zabezpieczających prawidłową realizację zadań wynikających z narodowych planów gospodarczych oraz organizowanie badań w tym zakresie,
- 7) współpraca z właściwymi organami państwowymi i organizacjami społecznymi w sprawach szkolenia zawodowego i podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników zatrudnionych w gospodarce narodowej oraz zatrudnienia inwalidów,
- 8) opracowywanie przy współpracy z Centralną Radą Związków Zawodowych i przedkładanie Radzie Ministrów projektów przepisów prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz innych przepisów w sprawach należących do zakresu działania Komitetu,
- 9) opracowywanie i wydawanie na podstawie ustaw w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych przepisów oraz podstawowych wyjaśnień w sprawach: zatrudnienia, płac, prawa pracy, świadczeń w naturze, ubezpieczeń społecznych oraz rent i zaopatrzeń,
- 10) sprawy związane z układami zbiorowymi pracy i ich rejestracja.

Art. 4. 1. W skład Komitetu wchodzi: Przewodniczący, zastępcy Przewodniczącego oraz członkowie.

2. Przewodniczący Komitetu powoływany jest na wniosek Prezesa Rady Ministrów w trybie przewidzianym w art. 29 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wchodzi w skład Rady Ministrów.

3. Zastępców Przewodniczącego Komitetu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Przewodniczącego Komitetu.

4. Członkami Komitetu są:

- a) przedstawiciele określonych przez Radę Ministrów naczelných organów administracji państwowej, powoływani i odwoływani przez Prezesa Rady Ministrów,
 - b) Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
 - c) przedstawiciele Centralnej Rady Związków Zawodowych, delegowani i odwoływani przez jej Prezydium.
5. Rada Ministrów określi liczbę członków Komitetu.

Art 5. 1. Organami Komitetu są:

- 1) Prezydium i
- 2) Przewodniczący.

2. W skład Prezydium Komitetu wchodzi: Przewodniczący Komitetu, zastępcy Przewodniczącego Komitetu oraz członkowie powołani przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Przewodniczącego Komitetu.

Art. 6. W sprawach należących do zakresu działania Komitetu rozporządzenia i zarządzenia w przypadkach określonych ustawami wydaje Przewodniczący Komitetu.

Art. 7. 1. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres i tryb działania Komitetu oraz zakres współpracy Komitetu z innymi organami administracji państwowej.

2. Zakres i zasady działania organów Komitetu oraz organizację aparatu wykonawczego Komitetu określi statut nadany przez Radę Ministrów.

Art. 8. 1. Sprawy ubezpieczeń społecznych oraz należące dotychczas do właściwości Ministra Pracy i Opieki Społecznej sprawy rent i zaopatrzeń przechodzą do zakresu działania Centralnego Zarządu Ubezpieczeń Społecznych, któremu nadaje się nazwę Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zwany w dalszym ciągu Zakładem.

2. Na czele Zakładu stoi Prezes powołany przez Prezesa Rady Ministrów.

3. Terenowymi organami Zakładu są jego oddziały.

4. Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych określi w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres i tryb działania Zakładu i jego oddziałów.

5. Organizację Zakładu i jego oddziałów określi statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 9. 1. Prezydium rad narodowych wykonują w stosunku do terenowych organów Zakładu uprawnienia wynikające z art. 56 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. Nr 5, poz. 16).

2. Prezydium wojewódzkich rad narodowych i miejskich rad narodowych miast wyłączonych z województw rozpatrują ponadto periodyczne sprawozdania z działalności terenowych organów Zakładu.

Art. 10. 1. Działalność Zakładu i jego terenowych oddziałów, a zwłaszcza w zakresie świadczeń ubezpieczeń społecznych, rent i zaopatrzeń nadzorują i kontrolują rady nadzorcze powołane przy Zakładzie i jego oddziałach.

2. Członków rady nadzorczej Zakładu powołuje w 2/5 Prezes Rady Ministrów, a w 3/5 Prezydium Centralnej Rady Związków Zawodowych.

3. Członków rad nadzorczych oddziałów Zakładu powołują w 2/5 prezydium wojewódzkich rad narodowych (miast wyłączonych z województw), a w 3/5 wojewódzkie komisje związków zawodowych.

4. Przewodniczących rad nadzorczych Zakładu i jego oddziałów powołuje Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Prezydium Centralnej Rady Związków Zawodowych.

5. Rada Ministrów określi w drodze wspólnej uchwały z Centralną Radą Związków Zawodowych

organizację, zasady i tryb działania rad nadzorczych Zakładu i jego oddziałów.

Art. 11. 1. Odwołania od decyzji oddziałów Zakładu w sprawach świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wniosek choroby i macierzyństwa, świadczeń z ubezpieczenia rodzinnego, objęcia ubezpieczeniem społecznym i wymiaru składek rozstrzygają rady nadzorcze oddziałów Zakładu.

2. Odwołania od decyzji oddziałów Zakładu w sprawie rent i zaopatrzeń rozstrzygają rady nadzorcze oddziałów Zakładu z wyjątkiem decyzji określających inwalidztwo i zaliczających do grup inwalidów.

3. Orzeczenie, które w sposób oczywisty narusza przepisy prawa albo zostało wydane bez należytego oparcia na wynikach postępowania dowodowego, może być zmienione przez radę nadzorczą Zakładu na wniosek dyrektora oddziału Zakładu.

4. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia ustali postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 1—3.

5. Od decyzji rad nadzorczych w sprawach należących do właściwości sądów ubezpieczeń społecznych przysługuje prawo wniesienia skargi do tych sądów.

Art. 12. Wysokość składki na ubezpieczenia społeczne określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych, na wniosek Prezesa Zakładu uzgodniony z Komitetem.

Art. 13. 1. Znosi się urząd Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

2. Właściwość Ministra Pracy i Opieki Społecznej oraz innych organów w sprawach należących do zakresu działania Komitetu lub Zakładu przechodzi odpowiednio na Komitet lub na Zakład.

3. Właściwość Ministra Pracy i Opieki Społecznej w sprawach pomocy społecznej, zawodowej rehabilitacji inwalidów oraz przemysłu ortopedycznego przechodzi do zakresu działania Ministra Zdrowia, którego urząd przekształca się w urząd Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej.

4. Ustalony w dotychczasowych przepisach o sądach ubezpieczeń społecznych obowiązek Ministra Sprawiedliwości działania łącznie lub w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej zastępuje się warunkiem zasięgania przez Ministra Sprawiedliwości opinii Prezesa Zakładu.

5. Określone w dotychczasowych przepisach o sądach ubezpieczeń społecznych uprawnienia Ministra Pracy i Opieki Społecznej w stosunku do rzecznika interesu publicznego przechodzą do zakresu działania Prezesa Zakładu z następującymi zmianami:

- 1) powołanie rzecznika interesu publicznego i jego zastępców następuje na wniosek Prezesa Rady Ministrów,
- 2) tryb urzędowania rzecznika interesu publicznego określa regulamin wydany przez Prezesa Zakładu w uzgodnieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 14. 1. Pracownicy zatrudnieni dotychczas w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej przechodzą do pracy odpowiednio w Komitecie, Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej i Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

2. Pracownicy terenowych organów administracji państwowej nadzorowanych przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej, zatrudnieni dotychczas w dziale rent i zaopatrzeń, przechodzą do pracy w organach terenowych Zakładu.

Art. 15. W dekreście z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. Nr 52, poz. 260) w art. 2 skreśla się w ust. 1 pkt 2, w pkt 3 wyrazy „w pkt 2 oraz”, a także ust. 2.

Art. 16. 1. Tracą moc dotychczasowe przepisy w sprawach unormowanych niniejszą ustawą, a w szczególności dekret z dnia 2 lutego 1955 r. o przekazaniu wykonywania ubezpieczeń społecznych związkom zawodowym (Dz. U. Nr 6, poz. 31).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie zachowują moc przepisy wykonawcze wydane na podstawie dotychczas obowiązujących ustaw i dekretów z mocą ustawy w przedmiotach określonych niniejszą ustawą, ze zmianami z niej wynikającymi.

Art. 17. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z wyjątkiem art. 11 ust. 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1961 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

75

U S T A W A

z dnia 13 kwietnia 1960 r.

o ochronie przeciwpożarowej.

(Dziennik Ustaw z dnia 25 kwietnia 1960 r. Nr 20, poz. 120)

(Wyciąg)

Rozdział 2.

Organizacja ochrony przeciwpożarowej.

Art. 13. 1.

3. Prezes Rady Ministrów określi zasady udzie-

lania członkom ochotniczych i obowiązkowych straży pożarnych zatrudnionym w zakładach pracy zwolnień od pracy w celu odbycia szkolenia pożarniczego i wykonywania czynności w zespołach kontrolnych, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 2 — oraz zasady wynagradzania.

Rozdział 5.

Przepisy końcowe i przejściowe.

Art. 35. 1. Traci moc ustawa z dnia 4 lutego 1950 r. o ochronie przeciwpożarowej i jej organizacji (Dz. U. z 1951 r. Nr 58, poz. 404).

2. Do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie niniejszej usta-

wy zachowują moc obowiązującą przepisy wydane na podstawie ustawy wymienionej w ust. 1, o ile nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 36. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*

Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

76

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 marca 1960 r.

w sprawie kierowania i przyjmowania do pracy osób zwolnionych z zasadniczej służby wojskowej.
(*Dziennik Ustaw z dnia 25 kwietnia 1960 r. Nr 20, poz. 122*)

Na podstawie art. 120 i art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. Nr 14, poz. 75 i Nr 17, poz. 108) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa:

- 1) o ustawie — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. Nr 14, poz. 75 i Nr 17, poz. 108),
- 2) o zakładach pracy — należy przez to rozumieć organy państwowe, instytucje, przedsiębiorstwa, organizacje społeczne oraz inne wszelkiego rodzaju uspołecznione i prywatne zakłady pracy zatrudniające pracowników (fizycznych i umysłowych) bez względu na charakter ich zatrudnienia i przepisów prawnych normujących stosunek pracy (stosunek służbowy),
- 3) o żołnierzach zwolnionych z zasadniczej służby wojskowej — należy przez to rozumieć szeregowców i podoficerów zwolnionych z tej służby i przeniesionych do rezerwy lub zwolnionych od powszechnego obowiązku wojskowego oraz szeregowców i podoficerów zwolnionych z tej służby bez przeniesienia do rezerwy jako czasowo niezdolnych do służby wojskowej (art. 57 ustawy) lub jako jedynych żywicieli rodzin (art. 58 ustawy).

2. Zwolnienie żołnierza z zasadniczej służby wojskowej i dzień zwolnienia potwierdzają odpowiednie wpisy w wojskowym dokumencie osobistym.

§ 2. 1. Zakład pracy, który zatrudniał pracownika w chwili powołania do zasadniczej służby wojskowej, obowiązany jest zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz nie niżej opłacanym, jeżeli pracownik najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej zgłosi swój powrót do tego zakładu pracy celem podjęcia zatrudnienia (art. 118 ust. 1 ustawy) — chyba że stosunek pracy został rozwiązany w przypadkach określonych w art. 117 ust. 2 i 3 ustawy.

2. Jeżeli pracownik uzyskał podczas służby wojskowej inne lub wyższe niż posiadane uprzednio kwalifikacje zawodowe, zakład pracy lub organ nadrzędny tego zakładu jest obowiązany na wniosek pracownika wyznaczyć go w miarę możliwości na stanowisko, które odpowiada nabytym w wojsku kwalifikacjom (art. 118 ust. 3 ustawy).

3. W razie niemożności zatrudnienia pracownika zgodnie z nabytymi podczas służby wojskowej

innymi lub wyższymi kwalifikacjami zawodowymi zakład pracy, który zatrudniał pracownika w chwili powołania do służby wojskowej, obowiązany jest zatrudnić go na poprzednio zajmowanym lub równorzędnym stanowisku i zwrócić się jednocześnie do swej jednostki nadrzędnej z wnioskiem o wyznaczenie pracownika na stanowisko odpowiadające nabytym w wojsku kwalifikacjom.

4. Jeżeli pracownik nie wyrazi zgody na podjęcie pracy na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym (ust. 1 i 3), stosunek pracy (stosunek służbowy) między zakładem pracy a pracownikiem uważa się za rozwiązany za zgodą stron z dniem, w którym pracownik nie wyraził zgody na podjęcie pracy na tym stanowisku.

5. Jeżeli pracownik nie wyrazi zgody na podjęcie pracy na stanowisku zaproponowanym mu przez jednostkę nadrzędną (ust. 3) ani na kontynuowanie pracy na dotychczasowym stanowisku, stosunek pracy między zakładem pracy i pracownikiem uważa się za rozwiązany za zgodą stron z dniem, w którym pracownik nie wyraził zgody na podjęcie proponowanej mu pracy lub na kontynuowanie dotychczasowej pracy.

§ 3. 1. Nabycie przez żołnierza podczas odbywania zasadniczej służby wojskowej innych lub wyższych kwalifikacji zawodowych stwierdza zaświadczenie wojskowego komendanta rejonowego, wydane żołnierzowi na jego prośbę, po zwolnieniu go z tej służby.

2. Wzór zaświadczenia wymienionego w ust. 1 oraz sposób wydawania tych zaświadczeń ustala Minister Obrony Narodowej.

§ 4. W razie niemożności zgłoszenia się do pracy w terminie wymienionym w § 2 ust. 1 z powodu choroby stwierdzonej zaświadczeniem lekarza zakładu społecznego służby zdrowia lub z innych ważnych przyczyn od pracownika niezależnych, a stwierdzonych zaświadczeniem właściwego organu administracji państwowej — termin ten uważa się za zachowany, jeżeli pracownik zgłosił się niezwłocznie po odzyskaniu zdolności do pracy lub ustaniu przeszkody.

§ 5. 1. Jeżeli żołnierz zwolniony z zasadniczej służby wojskowej, który przed powołaniem do tej służby nie był zatrudniony, po zwolnieniu z niej zgłosi wniosek o zatrudnienie do właściwego do spraw zatrudnienia organu prezydium powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej właściwej ze względu na jego miejsce zamieszkania, organ ten po porozumieniu się z odpowiednimi zakładami pracy położonymi na terenie powiatu

(miasta) kieruje żołnierza do pracy zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, stosownie do posiadanych przez niego kwalifikacji.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do żołnierzy zwolnionych z zasadniczej służby wojskowej, którzy nie podjęli zatrudnienia w zakładzie pracy zatrudniającym ich w chwili powołania do służby wojskowej:

- 1) ze względu na nabycie w czasie pełnienia służby wojskowej innych lub wyższych kwalifikacji zawodowych nie znajdujących zastosowania w tym zakładzie pracy (§ 2 ust. 4 i 5),
- 2) z powodu zmiany miejsca zamieszkania lub pobytu po zwolnieniu ze służby wojskowej.

§ 6. 1. Okres odbytej służby wojskowej zalicza się żołnierzowi zwolnionemu z zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie, jeżeli żołnierz w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia ze służby wojskowej:

- 1) podjął pracę lub
- 2) zgłosił się do właściwego do spraw zatrudnienia organu prezydium powiatowej (miejskiej) rady narodowej i po skierowaniu go do zakładu pracy podjął pracę.

2. Jeżeli żołnierz zwolniony z zasadniczej służby wojskowej podjął w terminie określonym w ust. 1 pracę w zawodzie, w którym przed powołaniem do służby wojskowej pracę wykonywał — zalicza się mu okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia również w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od szczególnych warunków, od których zależy nabycie tych uprawnień.

3. Do terminu określonego w ust. 1 i 2 stosuje

się odpowiednio § 4.

4. Datę zgłoszenia się żołnierza do właściwego do spraw zatrudnienia organu prezydium rady narodowej (ust. 1 pkt 2) stwierdza ten organ.

5. Określony w ust. 1 i 2 termin podjęcia pracy nie odnosi się do osób objętych przepisami art. 1 i 13 ustawy z dnia 27 kwietnia 1956 r. o prawach i obowiązkach nauczycieli (Dz. U. Nr 12, poz. 63).

§ 7. Przepis § 6 stosuje się również do żołnierzy, którzy odbywali zasadniczą służbę wojskową i zostali z niej zwolnieni przed dniem wejścia w życie ustawy (art. 155 ustawy), oraz do żołnierzy, którzy zostali zwolnieni z zasadniczej służby wojskowej po dniu 21 kwietnia 1959 r., lecz przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

§ 8. Przepisy rozporządzenia stosuje się również do szeregowców i podoficerów zwolnionych z czynnej służby wojskowej pełnionej w razie mobilizacji i w czasie wojny oraz do uczniów oficerskich szkół zawodowych i słuchaczy akademii wojskowych nie będących oficerami i podoficerami zawodowymi, zwolnionych z tych szkół lub akademii — stosownie do art. 105 ustawy z dnia 6 czerwca 1958 r. o służbie wojskowej szeregowców i podoficerów Sił Zbrojnych (Dz. U. Nr 36, poz. 164).

§ 9. Rozporządzenie niniejsze nie narusza przepisów w sprawie zatrudniania inwalidów wojennych i wojskowych.

§ 10. Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrom Pracy i Opieki Społecznej, Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych i innym zainteresowanym ministrom.

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

77

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 31 marca 1960 r.

w sprawie tworzenia funduszu zakładowego na rok 1960 w przedsiębiorstwach kopalnictwa rud żelaznych i nieżelaznych.

(Dziennik Ustaw z dnia 11 maja 1960 r. Nr 22, poz. 126)

Na podstawie art. 2 ust. 3 i 4 oraz art. 4 i 5 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie dotyczy:

- 1) przedsiębiorstw kopalnictwa rud żelaznych,
- 2) przedsiębiorstw kopalnictwa rud nieżelaznych, — zwanych dalej w skróceniu „przedsiębiorstwami“.

§ 2. Fundusz zakładowy składa się z części zasadniczej (zasadniczy fundusz zakładowy) i części dodatkowej (dodatkowy fundusz zakładowy).

§ 3. 1. Przedsiębiorstwo ma prawo do tworzenia pełnego zasadniczego funduszu zakładowego, jeżeli osiągnie wynik planowany na rok 1960.

2. Za nie pogorszenie wyniku planowanego przedsiębiorstwo otrzymuje kwotę odpowiadającą 0,9% osobowego funduszu płac planowanego na 1960 r.

3. W razie pogorszenia przez przedsiębiorstwo wyniku planowanego — zasadniczy fundusz zakładowy ulega zmniejszeniu o 8% za każdy rozpoczęty procent pogorszenia w granicach do 5% pogor-

szenia, o dalszych 10% za każdy rozpoczęty procent pogorszenia w granicach od 5% do 10% pogorszenia i o 1% za każdy rozpoczęty procent pogorszenia w granicach od 10% do 20% pogorszenia.

4. W razie gdy pogorszenie wyniku przekroczy 20% przedsiębiorstwo traci prawo do funduszu zakładowego.

§ 4. 1. Przedsiębiorstwa, które przekroczą plan produkcji towarowej bądź plan wydajności ogólnej lub osiągną wynik lepszy od wyniku planowanego, mają prawo do dodatkowego funduszu zakładowego według następujących zasad:

- 1) za każdy procent przekroczenia planu produkcji towarowej na dodatkowy fundusz zakładowy przeznaczają się kwotę odpowiadającą 0,5% osobowego funduszu płac planowanego na 1960 r.,
- 2) za każdy procent przekroczenia planu wydajności ogólnej — kwotę odpowiadającą 1% osobowego funduszu płac planowanego na 1960 r.,
- 3) za poprawę planowanego wyniku — kwotę odpowiadającą 20% osiągniętej poprawy wyniku.

2. Minister Przemysłu Ciężkiego może różnicować wymienioną w ust. 1 pkt 1 i 2 stawkę pro-

centową dla poszczególnych zjednoczeń i przedsiębiorstw.

§ 5. 1. Procent przekroczenia planu produkcji towarowej oraz planu wydajności oblicza się na podstawie wartości produkcji towarowej w cenie zbytu, ustalonej według zasad obowiązujących w tym przemyśle, przy czym wartość produkcji towarowej kształtuje się w zależności od ilości zawartego w produkcie metalu, liczonego według cen cennikowych z uwzględnieniem ustalonych dopłat i potrąceń w zależności od składu chemicznego rud.

2. Przez wydajność ogólną rozumie się iloraz otrzymany z podzielenia wartości produkcji towarowej, obliczonej w sposób podany w ust. 1, przez ogólną ilość pracowników grupy przemysłowej.

§ 6. 1. W celu ustalenia, czy przedsiębiorstwo spełniło warunki do dokonania odpisu na fundusz zakładowy oraz w celu obliczenia wysokości odpisu należy korygować wynik osiągnięty w 1960 r. stosownie do przepisu art. 6 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78), jak również dokonać korekty z tytułu zysku osiągniętego przez przedsiębiorstwo z produkcji artykułów i usług nie objętych obowiązującymi cennikami (taryfami).

2. Dla celów, o których mowa w ust. 1, wynik roku 1960 koryguje się również o wskaźnik procentowy zmiany wysokości sprzedaży planowo deficytowych wyrobów i usług w 1960 r. w stosunku do planu 1960 r.

§ 7. Minister Przemysłu Ciężkiego ustali w drodze zarządzenia zasady i tryb korygowania zysku osiągniętego z produkcji artykułów i usług, o których mowa w § 6 ust. 1, jeżeli zysk ten został osiągnięty na skutek nieprawidłowo ustalonych cen.

§ 8. Minister Przemysłu Ciężkiego może w porozumieniu z Ministrem Finansów zezwolić przedsiębiorstwu na zaliczenie na fundusz zakładowy całkowitego zysku, osiągniętego z produkcji ubocznej określonego rodzaju artykułów.

§ 9. 1. Dla ustalenia, czy przedsiębiorstwo osiągnęło w poszczególnych kwartałach danego roku wynik gospodarczy uzasadniający tworzenie funduszu zakładowego w kwartałach, oraz dla obliczenia jego wysokości należy osiągnięty wynik za dany okres porównać z odpowiednią częścią zaplanowanego wyniku dla tego przedsiębiorstwa na 1960 r.

2. Jeżeli plan nie przewiduje podziału zaplanowanego rocznego wyniku na poszczególne kwarta-

ły 1960 r., wówczas należy przyjąć za planowy wynik:

- 1) na pierwszy kwartał — 25% sumy zaplanowanego wyniku na 1960 r.,
- 2) na pierwsze półrocze — 50% sumy zaplanowanego wyniku na 1960 r.,
- 3) na trzy kwartały — 75% sumy zaplanowanego wyniku na 1960 r.

3. Za podstawę obliczeń, o których mowa w ust. 2, przyjmuje się dane od początku roku do końca danego kwartału.

4. Przy ustalaniu wysokości funduszu zakładowego za drugi i trzeci kwartał oraz za cały rok potrąca się fundusz utworzony za poprzednie kwartały.

§ 10. 1. Wyплаты z funduszu zakładowego są dokonywane na podstawie przedłożonego przez przedsiębiorstwo i podpisanego przez dyrektora oraz głównego księgowego — obliczenia wysokości funduszu zakładowego, zatwierdzonego przez jednostkę nadrzędną.

2. Wyплаты z funduszu zakładowego za pierwsze półrocze i trzeci kwartał mają charakter zaliczkowy i nie mogą łącznie przekroczyć 25% kwoty dokonanego odpisu na fundusz zakładowy za dany okres. W przypadku gdy roczny wynik przedsiębiorstwa nie uzasadnia pełnej wysokości utworzonego i wypłaconego w poszczególnych kwartałach funduszu zakładowego, kwoty nadpłacone obciążają fundusz zakładowy następnego roku.

§ 11. 1. Przedsiębiorstwom (zakładom), które nie spełniają warunków określonych w §§ 3 i 9, jednostka nadrzędna może zezwolić na dokonywanie wydatków na nagrody do wysokości kwoty nie przekraczającej 0,2% osobowego funduszu płac planowanego na 1960 r.

2. Wydatki, o których mowa w ust. 1, zalicza się do kosztów przedsiębiorstwa (zakładu). Jeżeli jednak przedsiębiorstwo (zakład) nie spełni tylko w pierwszym półroczu lub trzech pierwszych kwartałach 1960 r. warunków do tworzenia funduszu zakładowego, natomiast spełni je w następnych okresach 1960 r., wydatki na nagrody, dokonane zgodnie z ust. 1, traktuje się jako wypłaty obciążające fundusz zakładowy.

§ 12. W razie stwierdzenia nieprzestrzegania przepisów niniejszego rozporządzenia należy stosować sankcje przewidziane w art. 12 ustawy, o której mowa w § 6.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1960 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

78

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 7 kwietnia 1960 r.

w sprawie tworzenia funduszu zakładowego w przedsiębiorstwach handlowych.

(Dziennik Ustaw z dnia 11 maja 1960 r. Nr 22, poz. 127)

Na podstawie art. 4, 5 i 6 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przedłuża się moc obowiązującą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1959 r. w sprawie tworzenia funduszu zakładowego na

rok 1959 w przedsiębiorstwach handlowych (Dz. U. Nr 17, poz. 92).

§ 2. W rozporządzeniu wymienionym w § 1 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w różnych przypadkach wyrazy: „rok 1958“ zastępuje się w odpowiednich przypadkach wyrazami: „rok poprzedzający“, a wyra-

- zy: „rok 1959“ zastępuje się wyrazami: „dany rok“;
- 2) w § 1 skreśla się pkt 6 i 7;
 - 3) skreśla się § 9;
 - 4) § 11 otrzymuje brzmienie:
„§ 11. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność na eksperymentalnych zasadach udziału

pracowników w zyskach przedsiębiorstw. Wykaz tych przedsiębiorstw ustali Minister Handlu Wewnętrznego w porozumieniu z Ministrem Finansów“.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1960 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

79

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 26 kwietnia 1960 r.

zmieniające rozporządzenie z dnia 31 grudnia 1959 r. w sprawie funduszu zakładowego w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych.

(Dziennik Ustaw z dnia 11 maja 1960 r. Nr 22, poz. 128)

Na podstawie art. 2 ust. 3 i 4 oraz art. 4 i 5 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1959 r. w sprawie funduszu zakładowego w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych

słowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 4, poz. 24) w § 16 ust. 1 pkt 2 po wyrazach „i niezależnych“ dodaje się przecinek i skreśla się wyrazy „i kopalnictwa surowców chemicznych“.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1960 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

80

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 kwietnia 1960 r.

w sprawie szczegółowego zakresu i trybu działania Komitetu Pracy i Płac oraz zakresu współpracy Komitetu z innymi organami administracji państwowej.

(Dziennik Ustaw z dnia 13 maja 1960 r. Nr 23, poz. 133)

Na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o utworzeniu Komitetu Pracy i Płac oraz o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej (Dz. U. Nr 20, poz. 119) zarządza się, co następuje:

§ 1. Do zakresu działania Komitetu Pracy i Płac, zwanego w dalszym ciągu „Komitetem“, należą sprawy:

A) w dziedzinie płac i normowania pracy:

- 1) współdziałania przy opracowywaniu wytycznych dotyczących właściwych proporcji między wydajnością pracy a poziomem płac, czuwania nad realizacją tych proporcji ustalonych w narodowych planach gospodarczych przez analizę i kontrolę prawidłowości stosowania systemów płac i norm oraz przedkładania Radzie Ministrów informacji i wniosków w tym zakresie;
- 2) badania działania systemów płac, inicjowania prac nad ich udoskonalaniem, badania stanu dyscypliny płac i prawidłowości dokumentacji płacowej, ustalania środków dla wzmocnienia dyscypliny płac, dokonywania doraźnych kontroli w tym zakresie, występowania do właściwych resortów z wnioskami oraz przedkładania Radzie Ministrów informacji i wniosków;
- 3) prowadzenia badań dotyczących proporcji płac oraz opracowywania wniosków dotyczących prawidłowego kształtowania się tych proporcji w poszczególnych działach gospodarki narodowej, wewnątrz tych działów, w administracji państwowej oraz między poszczególnymi grupami zawodowymi pracowników;
- 4) inicjowania i opiniowania lub opracowywania

wniosków dotyczących regulacji płac, zmian systemów płac, a w szczególności stawek płac, taryfikatorów kwalifikacyjnych, zasad premiowania, dodatków do płac i świadczeń w naturze oraz innych form materialnego zainteresowania pracowników;

- 5) związane z zawieraniem układów zbiorowych pracy i podpisywaniem protokołów dodatkowych do układów oraz prowadzenie ich rejestru;
 - 6) opracowywania i opiniowania projektów przepisów dotyczących wynagrodzeń i innych świadczeń dla pracowników i funkcjonariuszy państwowych;
 - 7) prowadzenia badań nad metodami i prawidłowością normowania pracy i stosowania norm pracy; inicjowania prac nad usprawnieniem normowania pracy i wprowadzaniem norm technicznie uzasadnionych, wydawania ramowych instrukcji i zaleceń w zakresie normowania pracy oraz przedkładania Radzie Ministrów wniosków w zakresie przepisów dotyczących normowania pracy;
 - 8) opiniowania wniosków dotyczących czasu pracy;
 - 9) współpracy z Ministerstwem Finansów i bankami w zakresie kontroli gospodarki funduszem płac;
 - 10) współpracy z Głównym Urzędem Statystycznym w zakresie badań płac realnych i poziomu stopy życiowej pracujących;
- B) w dziedzinie zatrudnienia:
- 1) opracowywania przepisów i ustalania wytycznych w zakresie kierowania do zakładów pracy osób poszukujących pracy i terenowego przemieszczania rezerw roboczych;

- 2) nadzoru nad działalnością organów prezydiów rad narodowych do spraw zatrudnienia;
 - 3) analizy i kontroli stanu zatrudnienia w gospodarce narodowej i analizy stanu zatrudnienia w administracji państwowej oraz przedstawiania wniosków w tym zakresie;
 - 4) inicjowania możliwości dodatkowego zatrudnienia w ramach przydzielonych na ten cel funduszy;
 - 5) opiniowania projektów planów rozmieszczenia szkół zawodowych;
 - 6) ustalania w porozumieniu z właściwymi resortami wytycznych dotyczących zatrudnienia absolwentów szkół zawodowych i szkół wyższych oraz współpracy z właściwymi organami w zakresie przyznawania stypendiów fundowanych;
 - 7) ustalania wytycznych dotyczących organizowania preorientacji zawodowej i poradnictwa zawodowego;
 - 8) współpracy z właściwymi organami państwowymi i organizacjami społecznymi w sprawach szkolenia zawodowego oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników i zatrudniania inwalidów;
 - 9) współpracy z Komitetem Drobnej Wytwórczości, Centralnym Związkiem Spółdzielczości Pracy oraz prezydiami rad narodowych w zakresie kierunków rozmieszczenia inwestycji terenowych z punktu widzenia prawidłowego wykorzystania rezerw roboczych;
 - 10) prowadzenia prac analitycznych w zakresie rozmieszczenia, struktury, wykorzystania i rozdziału zasobów rezerw roboczych;
- C) w dziedzinie prawa pracy:
- 1) opracowywania i przedkładania Radzie Ministrów projektów przepisów z dziedziny prawa pracy oraz wydawania przepisów wykonawczych z tej dziedziny;
 - 2) wydawania wyjaśnień dotyczących stosowania prawa pracy;
 - 3) analizy działania przepisów prawa pracy;
- D) w dziedzinie ubezpieczeń społecznych i zaopatrzeń rentowych:
- 1) opracowywania projektów ogólnych zasad polityki w zakresie ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa, ubezpieczenia rodzinnego oraz rent i zaopatrzeń;
 - 2) opracowywania i przedkładania Radzie Ministrów projektów przepisów oraz wydawania przepisów wykonawczych dotyczących spraw, o których mowa w pkt 1, z wyłączeniem rent i zaopatrzeń należących do zakresu działania ministrów: Komunikacji, Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych oraz Sprawiedliwości;
 - 3) wydawania wyjaśnień dotyczących zasadniczych zagadnień związanych z wykonywaniem przepisów o ubezpieczeniu na wypadek choroby i macierzyństwa, ubezpieczeniu rodzinnym, o rentach i zaopatrzeniach;
 - 4) współpracy z resortami, nie wyłączając resortów wymienionych w pkt 2, w celu koordynacji ich działalności w zakresie prowadzonych przez nie spraw dotyczących rent i zaopatrzeń, świadczeń na wypadek choroby i macierzyństwa oraz świadczeń rodzinnych;

- E) w dziedzinie współpracy międzynarodowej: organizowania i realizowania, we współdziałaniu z Ministrem Spraw Zagranicznych, współpracy z zagranicą w zakresie spraw objętych działaniem Komitetu, a w szczególności:
- 1) współpracy z odpowiednimi organami Organizacji Narodów Zjednoczonych, z Międzynarodową Organizacją Pracy i z innymi organizacjami międzynarodowymi i zagranicznymi;
 - 2) wymiany informacji, doświadczeń, ekspertów i stypendiów;
 - 3) uczestnictwa w pracach mających na celu zawarcie umów międzynarodowych.

§ 2. Komitet współdziała z Komisją Planowania przy Radzie Ministrów przy opracowywaniu przez nią projektów narodowych planów gospodarczych w zakresie:

- 1) podziału dochodu narodowego, funduszu płac, świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz zaopatrzeń rentowych,
- 2) zatrudnienia i wydajności pracy,
- 3) zapotrzebowania na kadry fachowe,
- 4) kierunków i rejonizacji inwestycji z punktu widzenia wykorzystania rezerw roboczych.

§ 3. Komitet w zakresie wykonywania swych zadań współdziała z Centralną Radą Związków Zawodowych, a w szczególności w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych:

- 1) opracowuje wnioski i projekty aktów normatywnych przedkładane Radzie Ministrów,
- 2) opracowuje i wydaje akty normatywne i podstawowe wyjaśnienia.

§ 4. 1. Uzgodnienia z Komitetem wymagają przedkładane Radzie Ministrów i Prezesowi Rady Ministrów przez właściwych ministrów projekty dotyczące:

- 1) systemów płac, stawek płac zasadniczych robotników i pracowników umysłowych, ramowych tabel płac i zasad zaszeregowania, ramowych zasad premiowania, wysokości i rodzajów świadczeń w naturze oraz innych dodatków do płac robotników i pracowników umysłowych zatrudnionych we wszystkich działach gospodarki uspołecznionej i administracji państwowej;
- 2) zatrudnienia i werbunku siły roboczej;
- 3) prawa pracy i stosunków służbowych pracowników i funkcjonariuszów państwowych;
- 4) zaopatrzeń rentowych.

2. W ramach wytycznych Rady Ministrów Komitet w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych wyraża zgodę na wydawanie przez właściwych ministrów przepisów dotyczących regulacji płac i świadczeń w naturze, udziela szczegółowych wytycznych w sprawie zawierania układów zbiorowych pracy oraz wyraża zgodę na zawarcie układów lub protokołów dodatkowych do tych układów.

3. Uzgodnienia z Komitetem wymagają wydawane przez właściwych ministrów przepisy z dziedziny prawa pracy, ubezpieczeń społecznych i zaopatrzeń rentowych.

§ 5. 1. Komitet nadaje moc obowiązującą jednolitym normom pracy dla prac wspólnych występujących w różnych działach gospodarki narodowej.

2. Komitet ma prawo wydawania wytycznych i zaleceń w zakresie zatrudnienia, płac i normowania pracy, stosowania prawa pracy, przepisów o ubezpieczeniach społecznych i o zaopatrzeniach rentowych w zakresie kompetencji Komitetu oraz w sprawach przewidzianych w przepisach szczególnych lub zleconych przez Radę Ministrów.

§ 6. Komitet opracowuje i przedkłada Radzie Ministrów projekty przepisów dotyczące zwrotu kosztów podróży służbowych i diet dla pracowników oraz wydaje wyjaśnienia w tych sprawach.

§ 7. 1. Komitet współpracuje z resortami oraz z instytucjami naukowymi i wyższymi uczelniami w zakresie badań problemów zatrudnienia, wydaj-

ności pracy, normowania pracy, płac oraz ubezpieczeń społecznych i zaopatrzeń rentowych.

2. Ministerstwa, urzędy centralne, prezydya rad narodowych i jednostki gospodarki uspołecznionej obowiązane są dostarczać Komitetowi na jego żądanie materiałów i opracowań w sprawach należących do zakresu działania Komitetu.

§ 8. Decyzje, instrukcje, zalecenia i wyjaśnienia wydawane przez Komitet są publikowane w Dzienniku Urzędowym Komitetu.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

81

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 kwietnia 1960 r.

o zakresie i trybie działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

(*Dziennik Ustaw z dnia 13 maja 1960 r. Nr 23, poz. 134*)

Na podstawie art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o utworzeniu Komitetu Pracy i Płac oraz o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej (Dz. U. Nr 20, poz. 119) w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

§ 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej „Zakładem“, obejmuje swym zakresem działania sprawy:

- 1) ustalania prawa do świadczeń pieniężnych określonych w przepisach o:
 - a) ubezpieczeniu na wypadek choroby i macierzyństwa,
 - b) ubezpieczeniu rodzinnym,
 - c) powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin,
 - d) zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin,
 - e) zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojсковych oraz ich rodzin,
 - f) zaopatrzeniu dla b. właścicieli (dzierżawców) aptek, taboru żeglugi śródlądowej, przedsiębiorstw oraz niektórych nieruchomości rolnych i leśnych, które zostały przejęte na własność Państwa,oraz dokonywania wypłaty tych świadczeń;
- 2) ustalania prawa do świadczeń pieniężnych w związku z zatrudnieniem za granicą i wypłaty tych świadczeń;
- 3) wypłaty zaopatrzeń przyznanych żołnierzom zawodowym i nadterminowym, funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz członkom ich rodzin;
- 4) wypłaty zaopatrzeń dla b. właścicieli nieruchomości ziemskich, przyznawanych przez Ministra Rolnictwa, oraz wypłaty zaopatrzeń dla b. właścicieli lasów, przyznawanych przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego;
- 5) wymiaru i poboru składek na ubezpieczenia społeczne;
- 6) powoływania komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia oraz nadzór nad działalnością wojewódzkich i obwodowych komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia;

7) ustalania kredytów na zasiłki chorobowe oraz rozpatrywania odwołań zakładów pracy w tych sprawach;

8) prowadzenia analiz przy współpracy organów służby zdrowia i związków zawodowych w zakresie orzecznictwa o czasowej niezdolności do pracy i zapobiegania chorobom i wypadkom przy pracy;

9) opracowywania rocznych i wieloletnich planów świadczeń objętych zakresem działania Zakładu oraz przedkładania ich Przewodniczącemu Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Ministrowi Finansów i Przewodniczącemu Komitetu Pracy i Płac.

§ 2. W ramach obowiązujących przepisów prawnych oraz zarządzeń i wytycznych Zakładu jego oddziały:

- 1) ustalają obowiązek ubezpieczenia,
- 2) ustalają prawo do zasiłków i pomocy leczniczej,
- 3) ustalają prawo do świadczeń rentowych określonych w przepisach o:
 - a) powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin,
 - b) zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin,
 - c) zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojсковych oraz ich rodzin,
 - d) zaopatrzeniu dla b. właścicieli (dzierżawców) aptek, taboru żeglugi śródlądowej, przedsiębiorstw oraz niektórych nieruchomości rolnych i leśnych, które zostały przejęte na własność Państwa,
- 4) dokonują wypłaty:
 - a) zasiłków pracownikom zatrudnionym w zakładach pracy, które nie wypłacają tych świadczeń,
 - b) świadczeń określonych w pkt 3,
 - c) świadczeń przyznanych żołnierzom zawodowym i nadterminowym, funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz członkom ich rodzin,
 - d) świadczeń przyznanych b. właścicielom nieruchomości ziemskich przez Ministra Rolnictwa oraz świadczeń przyznanych b. właści-

- cielom lasów przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego,
- 5) wystawiają legitymacje ubezpieczeniowe pracownikom zatrudnionym w zakładach pracy, które tych legitymacji nie wydają,
 - 6) kontrolują legalność pobierania świadczeń określonych w pkt 4 lit. a), b) i d), a świadczeń określonych w pkt 4 lit. c), jeżeli organ przyznający świadczenia sam nie prowadzi takiej kontroli,
 - 7) prowadzą kontrolę korzystania ze zwolnień lekarskich od pracy z powodu czasowej niezdolności do pracy i współdziałają z zakładami pracy oraz właściwymi organami prezydiów rad narodowych w wykonywaniu tej kontroli,
 - 8) organizują obwodowe komisje lekarskie do spraw inwalidztwa i zatrudnienia oraz nadzorują ich działalność,
 - 9) dokonują wymiaru i poboru składek na ubezpieczenia społeczne, ustalają wysokość kredytów dla zakładów pracy na wypłatę zasiłków chorobowych oraz przeprowadzają rozliczenia z zakładami pracy,
 - 10) dochodzą zwrotu świadczeń wypłaconych wskutek zdarzeń powstałych z winy zakładów pracy lub osób trzecich, w przypadkach określonych w przepisach prawnych,
 - 11) dokonują innych czynności zleconych przez Zakład.

§ 3. Prezes Zakładu składa Prezesowi Rady Ministrów okresowe sprawozdania z działalności Zakładu.

§ 4. Terenowe oddziały Zakładu wykonują w

stosunku do prezydiów wojewódzkich rad narodowych i miejskich rad narodowych miast wyłączonych z województw obowiązki wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 października 1958 r. w sprawie uzgadniania działalności organów państwowych, instytucji i jednostek gospodarczych nie podporządkowanych radom narodowym z działalnością rad narodowych (Dz. U. Nr 59, poz. 296), a w szczególności składają tym prezydiom okresowe sprawozdania ze swej działalności.

§ 5. Zakład w wykonywaniu swych zadań współdziała z właściwymi organami państwowymi, organizacjami społecznymi i właściwymi instancjami związków zawodowych oraz — w zakresie zleconym — z organizacjami międzynarodowymi i zagranicznymi.

§ 6. Prezes Zakładu — za zgodą właściwego ministra — może przekazywać uspołecznionym zakładom pracy wykonywanie określonych czynności z zakresu ubezpieczeń społecznych, rent i zaopatrzeń, w szczególności przyjmowanie i przygotowywanie wniosków o świadczenia. Zakłady pracy wykonują zlecone im czynności zgodnie z instrukcjami Zakładu.

§ 7. Zakłady pracy obowiązane są udostępniać odpowiednie dokumenty i udzielać wyjaśnień upoważnionym pracownikom Zakładu i jego oddziałów, przeprowadzającym kontrolę prawidłowości wypłat świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

82

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 kwietnia 1960 r.

w sprawie korzystania z funduszu zakładowego przez pracowników zarządów wielozakładowych przedsiębiorstw państwowych.

(*Dziennik Ustaw z dnia 13 maja 1960 r. Nr 23, poz. 135*)

Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78) zarządza się, co następuje:

§ 1. Pracownicy zarządu przedsiębiorstwa wielozakładowego (zwanego dalej „przedsiębiorstwem”), który utrzymywany jest z narzutów na koszty własne zakładów (oddziałów), działających na zasadach pełnego wewnętrznego rozrachunku gospodarczego i sporządzających samodzielne bilanse, korzystają z funduszu zakładowego.

§ 2. 1. Fundusz zakładowy dla pracowników zarządu przedsiębiorstwa ustala się w takim procencie planowanego w danym okresie (kwartał, rok) osobowego funduszu płac zarządu, jaki wynika ze stosunku łącznej sumy utworzonego funduszu zakładowego w zakładach (oddziałach) do łącznej sumy planowanego w danym okresie (kwartał, rok) osobowego funduszu płac wszystkich zakładów (oddziałów).

2. Jeżeli zakłady (oddziały) nie tworzą funduszu zakładowego, lecz na podstawie odrębnych przepisów pokrywają wydatki na nagrody, świadczenia oraz na zaspokojenie innych potrzeb pracowników — wówczas w celu ustalenia funduszu zakładowego dla pracowników zarządu przedsię-

biorstwa uwzględnia się także przy obliczeniach, o których mowa w ust. 1, kwoty przyznane na nagrody, świadczenia oraz na zaspokojenie innych potrzeb pracowników.

3. Pracownicy zarządu przedsiębiorstwa nie korzystają z funduszu zakładowego, jeżeli przedsiębiorstwo jako całość pogorszy wynik działalności gospodarczej o więcej niż 20%.

§ 3. 1. Fundusz zakładowy dla pracowników zarządu przedsiębiorstwa tworzy się z wpłat zakładów (oddziałów).

2. Wpłaty na fundusz zakładowy pracowników zarządu przedsiębiorstwa dokonuje się niezależnie od tego, czy w zakładzie (oddziale) utworzony został fundusz zakładowy. Wpłaty te obciążają zyski zakładu (oddziału), a w razie gdy zakład (oddział) nie osiąga zysku lub gdy osiągnięty zysk nie wystarcza na pokrycie funduszu — środki obrotowe zakładu (oddziału).

3. Wysokość wpłat na fundusz zakładowy pracowników zarządu przedsiębiorstwa dokonywanych przez zakłady (oddziały) ustala zarząd wielozakładowego przedsiębiorstwa proporcjonalnie do wysokości narzutu przypadającego na pokrycie kosztów utrzymania zarządu przedsiębiorstwa.

4. Wpłaty na fundusz zakładowy pracowników

zarządu przedsiębiorstwa dokonuje się w miesiącu następującym po kwartale, za który fundusz został utworzony. Wpłaty za IV kwartał dokonuje się po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego zakładu (oddziału).

§ 4. 1. Jednostka nadrzędna może zezwolić na dokonywanie wydatków na nagrody dla pracowników zarządu przedsiębiorstwa do wysokości kwoty odpowiadającej 0,2% planowanego na dany okres osobowego funduszu płac zarządu przedsiębiorstwa, jeżeli fundusz zakładowy utworzony w myśl rozporządzenia byłby od tej kwoty niższy lub też jeżeli w związku z przepisami § 2 ust. 3 w ogóle nie został utworzony.

2. Wydatki, o których mowa w ust. 1, zalicza się na koszty zarządu przedsiębiorstwa.

§ 5. W razie stwierdzenia nieprzestrzegania przepisów rozporządzenia należy stosować sankcje przewidziane w art. 12 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78).

§ 6. W zarządach przedsiębiorstw objętych przepisami niniejszego rozporządzenia nie stosuje się dotychczasowych przepisów dotyczących finansowania wydatków na współzawodnictwo w zakładzie pracy oraz nagród indywidualnych za szczególne osiągnięcia.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1960 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

83

UCHWAŁA Nr 135 RADY MINISTRÓW

z dnia 28 kwietnia 1960 r.

zmieniająca uchwałę nr 64 z dnia 15 marca 1958 r. w sprawie budownictwa zakładowych domów mieszkalnych i zarządzania nimi.

(Monitor Polski z dnia 12 maja 1960 r. Nr 39, poz. 194)

§ 1. W uchwale nr 64 Rady Ministrów z dnia 15 marca 1958 r. w sprawie budownictwa zakładowych domów mieszkalnych i zarządzania nimi (Monitor Polski Nr 26, poz. 155) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. 1. Warunkiem uzyskania dotacji budżetowej na budowę domów, o których mowa w § 3 ust. 1, jest nagromadzenie środków własnych w zakładowym funduszu mieszkaniowym w wysokości co najmniej 10% kosztów budowy. Wysokość tych środków określa:

1) właściwy minister dla zakładów pracy powiązanych z planem centralnym.

2) prezydium wojewódzkiej (miasta wyłączonego z województwa) rady narodowej dla zakładów pracy powiązanych z planem terenowym.

2. Ustalenie rozmiarów dotacji budżetowej przez właściwego ministra lub prezydium wojewódzkiej (miasta wyłączonego z województwa) rady narodowej powinno zapewnić wszechstronne wykorzystanie zakładowego funduszu mieszkaniowego oraz jak najszybsze uzyskanie efektów izbowych.

3. Środki finansowe na dotacje dla budowy zakładowych domów mieszkalnych objęte są budżetem centralnym lub budżetem tereno-

wym w zależności od podporządkowania zakładu pracy“;

2) § 6. otrzymuje brzmienie:

„§ 6. 1. Właściwi ministrowie lub prezydja wojewódzkich (miast wyłączonych z województw) rad narodowych przyznają dotacje po uprzednim zatwierdzeniu lokalizacji i programu zamierzonej budowy, jak też po stwierdzeniu nagromadzenia własnych środków w zakładowym funduszu mieszkaniowym w odpowiedniej wysokości.

2 Właściwi ministrowie udzielają dotacji po zasięgnięciu opinii prezydiów wojewódzkich (miast wyłączonych z województw) rad narodowych.

3. Dotacja budżetowa może być na wniosek zakładu pracy zmieniona na kredyt bankowy dla spółdzielni mieszkaniowej typu lokatorskiego zarówno przyzakładowej (międzyzakładowej), jak i powszechnej, która zobowiązuje się do przydziału mieszkań pracownikom zakładu będącym członkami spółdzielni. W razie udzielenia kredytu bankowego spółdzielni dotacja zostaje przekazana na dochód budżetu centralnego“.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

84

UCHWAŁA Nr 138 RADY MINISTRÓW

z dnia 28 kwietnia 1960 r.

zmieniająca uchwałę nr 184 z dnia 21 kwietnia 1954 r. w sprawie stopni i odznak służbowych, umundurowania oraz dodatku za wysługę lat w resorcie Ministerstwa Kolei.

(Monitor Polski z dnia 12 maja 1960 r. Nr 39, poz. 195)

Na podstawie art. 4 i 5 dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych (Dz. U. z 1954 r. Nr 16, poz. 59, z 1956 r. Nr 41, poz. 187 i z 1958 r. Nr 44, poz. 216) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale nr 184 Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 1954 r. w sprawie stopni i odznak służbowych, umundurowania oraz dodatku za wysługę lat w resorcie Ministerstwa Kolei (Monitor

Polski z 1954 r. Nr A-39, poz. 531, z 1956 r. Nr 4, poz. 30 i Nr 63, poz. 747 oraz z 1958 r. Nr 60, poz. 335) § 14 ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie: „6) Zjednoczenia Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego“.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1960 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

85

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 22 kwietnia 1960 r.

w sprawie uzupełnienia tabeli stanowisk pracowników prezydiów rad narodowych.*(Dziennik Ustaw z dnia 30 kwietnia 1960 r. Nr 21, poz. 124)*

Na podstawie § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 33, poz. 149, z 1959 r. Nr 17, poz. 95, z 1960 r. Nr 14, poz. 80) zarządza się, co następuje:

§ 1. Tabelę stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych, stanowiącą załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 33, poz. 149, z 1959 r. Nr 17, poz. 95 i z 1960 r. Nr 14, poz. 80) w części A dotyczącej pracowników

prezydiów wojewódzkich rad narodowych oraz rad narodowych miast wyłączonych z województw w grupie zawodowej technicznej — pod lp. 2 w kolumnie 2 uzupełnia się wyrazami „Starszy kontroler zatrudnienia” oraz pod lp. 3 w kolumnie 2 uzupełnia się wyrazami „Kontroler zatrudnienia”.

§ 2. Starsi kontrolerzy zatrudnienia oraz kontrolerzy zatrudnienia mogą być powoływani w prezydiach wojewódzkich rad narodowych, którym Rada Ministrów zleciła wykonywanie szczególnych zadań w dziedzinie inspekcji zatrudnienia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1960 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

86

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 23 maja 1960 r.

w sprawie uposażenia pracowników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i jego oddziałów.*(Dziennik Ustaw z dnia 1 czerwca 1960 r. Nr 25, poz. 141)*

Na podstawie § 4 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. w sprawie ustalenia stanowisk służbowych i zaszeregowania do grup uposażenia pracowników państwowych, podlegających ustawie o państwowej służbie cywilnej, oraz pracowników samorządowych (Dz. U. Nr 14, poz. 92) oraz § 1 ust. 3 i § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. Nr 33, poz. 149 z późniejszymi zmianami) zarządza się, co następuje:

§ 1. Do pracowników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „Zakładem”, stosuje się:

- 1) zasady uposażenia obowiązujące pracowników zatrudnionych w ministerstwach i urzędach centralnych,
- 2) tabelę stanowisk, grup uposażenia oraz dodatków funkcyjnych i służbowych, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. 1. Do pracowników oddziałów Zakładu stosuje się:

- 1) przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. Nr 33, poz. 149 z późniejszymi zmianami),
- 2) tabelę stanowisk, kwalifikacji i uposażenia, stanowiącą załącznik nr 2 do niniejszego rozporządzenia,
- 3) tabelę uposażenia zasadniczego, stanowiącą załącznik nr 2 do rozporządzenia wymienionego w pkt 1.

2. Uprawnienia prezydiów rad narodowych i ich przewodniczących, wynikające z przepisów roz-

porządzenia wymienionego w ust. 1 pkt 1, przysługują w stosunku do pracowników oddziałów Zakładu odpowiednio dyrektorom tych oddziałów oraz Prezesowi Zakładu.

§ 3. 1. Pracownicy, którzy przechodzą do pracy w Zakładzie w związku z reorganizacją dokonaną na podstawie ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o utworzeniu Komitetu Pracy i Plac oraz o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej (Dz. U. Nr 20, poz. 119), nie mogą otrzymać przy nie zmienionym zakresie czynności lub przy zatrudnieniu na stanowisku analogicznym do zajmowanego przed reorganizacją — przez okres pozostawania na tym samym stanowisku — uposażenia netto niższego od uposażenia netto pobieranego przed przejściem do pracy w Zakładzie.

2. Przy obliczaniu wysokości dotychczasowego uposażenia otrzymujących premie pracowników komórek finansowych, którzy przeszli do pracy w Zakładzie, dolicza się do dotychczasowego uposażenia tych pracowników średnią premię miesięczną za okres 12 miesięcy przed wejściem w życie rozporządzenia.

3. Obniżenie pracownikowi uposażenia w razie zmiany zakresu czynności, uzasadniającej przyznanie niższego uposażenia, może nastąpić z zachowaniem obowiązujących przepisów prawa.

§ 4. Prezes Zakładu przyznaje pracownikom dodatki uzasadnione specjalnymi kwalifikacjami i warunkami służby, stosownie do obowiązujących przepisów.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 maja 1960 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Załącznik nr 1 do rozporządzenia
Prezesa Rady Ministrów z dnia
23 maja 1960 r. (poz. 141).

TABELA STANOWISK, GRUP UPOSAŻENIA ORAZ DODATKÓW FUNKCYJNYCH I SŁUŻBOWYCH
PRACOWNIKÓW ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Lp.	Stanowisko służbowe	Grupa uposażenia miesięcznego	Stawki dodatku funkcyjnego lub służbowego
1	Dyrektor (działu, biura, sekretariatu prezesa), rzecznik interesu publicznego przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych	II — I	1
2	Radca prezesa do spraw Zastępca dyrektora (działu, biura, sekretariatu pre- zesa), zastępca rzecznika interesu publicznego przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych	III — I	2 — 1
3	Naczelnik wydziału, starszy inspektor	III — II	2
4	Starszy radca	V — III	3
5	Kierownik samodzielnego referatu, inspektor	V — III	4 — 3
6	Intendent, kierownik kancelarii głównej	VI — V	4
7	Radca	VII — V	a — 5
8	Referendarz	VI — V	a
9	Kierownik hali maszyn	VIII — VI	b
10	Starsza maszynistka	VIII — VII	c
11	Kasjer	VIII — VII	c
12	Podreferendarz	IX — VII	
13	Maszynistka, kancelista, telefonistka	IX — VII	
14	Starszy woźny	XI — IX	
15	Woźny	X — IX	
		XI — X	

Załącznik nr 2 do rozporządzenia
Prezesa Rady Ministrów z dnia
23 maja 1960 r. (poz. 141).

TABELA STANOWISK, KWALIFIKACJI I UPOSAŻENIA
PRACOWNIKÓW ODDZIAŁÓW ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Lp.	Nazwa stanowiska	Wykształcenie	Ilość lat praktyki zawodowej	Grupa uposażenia
1	Dyrektor oddziału ZUS	wyższe wykształcenie ekonomiczne lub prawnicze	4	
2	Zastępca dyrektora oddziału ZUS	średnie wykształcenie wyższe wykształcenie ekonomiczne lub prawnicze	8	V — I
3	Główny księgowy	średnie wykształcenie wyższe wykształcenie ekonomiczne	4	VI — II
4	Kierownik wydziału	średnie wykształcenie wyższe wykształcenie ekonomiczne lub prawnicze	8	VIII — III
5	Lekarz do spraw orzecznictwa lekarskiego	średnie wykształcenie	4	VIII — III
6	Radca prawny	wyższe wykształcenie medyczne	4	VIII — IV
7	Kierownik referatu	wyższe wykształcenie prawnicze	4	IX — V
8	Starszy inspektor, starszy planista, starszy instruktor	wyższe wykształcenie ekonomiczne lub prawnicze	3	IX — V
9	Inspektor, planista, instruktor	średnie wykształcenie wyższe wykształcenie ekonomiczne lub prawnicze	6	X — V
		średnie wykształcenie	2	
			5	X — VI

Lp.	Nazwa stanowiska	Wykształcenie	Ilość lat praktyki zawodowej	Grupa uposażenia
10	Starszy księgowy,	średnie wykształcenie	2	XI — VIII
	starszy referent	średnie wykształcenie	1	XIII — X
11	Księgowy, referent	średnie wykształcenie	2	
12	Starszy referent administracyjny	podstawowe wykształcenie	3	XIII — X
		średnie wykształcenie	1	
13	Kierownik kancelarii	podstawowe wykształcenie	3	XIII — X
		średnie wykształcenie	1	
14	Intendent, kasjer, kierownik magazynu	podstawowe wykształcenie	2	XIII — XI
15	Stenotypistka	średnie wykształcenie znajomość stenografii z szybkością co najmniej 180 zgłosek na minutę oraz umiejętność pisania na maszynie		XIII — XI
		średnie wykształcenie		
16	Referent administracyjny	podstawowe wykształcenie	1	XIV — XI
		średnie wykształcenie		
17	Kierownik hali maszyn	znajomość pisania na maszynie i znajomość konserwacji maszyn do pisania	1	
		podstawowe wykształcenie	3	XIV — XII
			3	
18	Młodszy instruktor,	podstawowe wykształcenie	2	XIV — XI
	młodszy referent	podstawowe wykształcenie	1	XIV — XII
19	Starszy magazynier	podstawowe wykształcenie		
20	Starsza maszynistka	umiejętność pisania na maszynie przy co najmniej 220 uderzeniach na minutę	—	XV — XIV
		podstawowe wykształcenie	1	XVI — XIV
21	Magazynier	podstawowe wykształcenie		
22	Maszynistka	umiejętność pisania na maszynie przy co najmniej 180 uderzeniach na minutę	—	XVI — XIV
		podstawowe wykształcenie	1	XVI — XV
23	Kancelista, telefonistka	wyższe wykształcenie ekonomiczne lub		
24	Praktykant	prawnicze	—	XII
		średnie wykształcenie	—	XV — XIV
		podstawowe wykształcenie	—	XVI
25	Rzemieślnik gospodarczy	podstawowe wykształcenie		
		wiadomości fachowe na poziomie egzaminu czeladniczego	3	XV — XIII
26	Robotnik gospodarczy	wiadomości fachowe niezbędne do wykonywania czynności	2	XV — XIV
27	Palacz centralnego ogrzewania	wiadomości fachowe niezbędne do wykonywania czynności	1	XV — XIV
28	Starszy woźny, portier, informator	podstawowe wykształcenie	3	XV
29	Woźny, powielaczowy, dźwigowy	podstawowe wykształcenie	—	XVI
30	Goniec, sprzątaczką, dozorca	—	—	XVII

87

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GÓRNICTWA I ENERGETYKI

z dnia 2 kwietnia 1960 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy cięciu, spawaniu i lutowaniu metali w zakładach górniczych górnictwa węglowego.

(Dziennik Ustaw z dnia 11 maja 1960 r. Nr 22, poz. 130)

Na podstawie art. 95 dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1955 r. Nr 10, poz. 65 z późniejszymi zmianami) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy wstępne.

§ 1. Rozporządzenie niniejsze dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy przy cięciu, spawaniu

i lutowaniu metali w zakładach górniczych górnictwa węglowego, podległych Ministrowi Górnictwa i Energetyki.

§ 2. Ilekroć w niniejszym rozporządzeniu jest mowa o spawaniu metali, należy przez to rozumieć cięcie, spawanie i lutowanie metali.

§ 3. Przy wykonywaniu prac spawania metali w zakładach górniczych stosuje się przepisy rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 2 listopada 1954 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy spawaniu i cięciu metali (Dz. U. Nr 51, poz. 259) z wyjątkiem przepisów §§ 3, 20, 21, 22, 23 ust. 2. 89, 91, 112 i 114 oraz przepisy niniejszego rozporządzenia.

Rozdział 2.

Przepisy ogólne.

§ 4. 1. W zakładach górniczych zabronione jest wykonywanie prac spawania metali:

- 1) w sąsiedztwie łatwopalnych materiałów, jeżeli odległość miejsca spawania od tych materiałów wynosi mniej niż 5 m;
- 2) w pomieszczeniach, w których unoszą się w powietrzu zawiesiny materiałów łatwopalnych lub wybuchowych (pary benzyny, wodór, pył węglowy itp.);
- 3) urządzeń będących pod ciśnieniem (rurociągi i zbiorniki powietrzne, parowe, wodne itp.);
- 4) zbiorników, rurociągów, maszyn i innych urządzeń, w których znajdowały się lub znajdują łatwopalne ciecze, gazy itp.;
- 5) w promieniu mniejszym niż 20 m od komór z materiałem wybuchowym i mniejszym niż 50 m od pomieszczeń służących do przechowywania lub przetwarzania paliw płynnych oraz pomieszczeń dla lokomotyw spalinowych.

2. W komorach z materiałem wybuchowym lub w pomieszczeniach służących do przechowywania, przetwarzania paliw płynnych oraz dla lokomotyw spalinowych (ust. 1 pkt 5) wolno wykonywać prace spawania metali po uprzednim usunięciu z nich materiałów wybuchowych i łatwopalnych. Przepis ten obowiązuje również wtedy, gdy zachodzi konieczność wykonania prac w promieniu mniejszym niż 20 m lub mniejszym niż 50 m od wymienionych wyżej komór bądź pomieszczeń.

§ 5. 1. Wszelkie prace spawania metali w zakładzie górniczym, zarówno na powierzchni, jak i pod ziemią, oraz obsługa urządzeń spawalniczych mogą być wykonywane tylko przez osoby wykwalifikowane, posiadające książeczkę spawacza i wyznaczone do tych robót przez głównego mechanika.

2. Główny mechanik obowiązany jest prowadzić ewidencję wszystkich pracujących stale i okresowo w zakładzie górniczym spawaczy oraz pouczać spawaczy o zasadach bezpieczeństwa spawania metali w zakładzie górniczym.

3. Każdy spawacz zatrudniony w zakładzie górniczym przy pracach cięcia, spawania i lutowania metali powinien posiadać pisemną instrukcję bezpieczeństwa pracy, wydana mu za pokwitowaniem przez głównego mechanika.

4. Każdy spawacz powinien być przeszkolony w zakresie znajomości posługiwania się podręcz-

nym sprzętem przeciwpożarowym oraz postępowania w przypadku pożaru w następstwie wykonywanych prac spawalniczych.

5. Wszelkie czynności pomocnicze pozostające w związku ze spawaniem metali mogą być wykonywane przez osoby niekwalifikowane pod stałym nadzorem i odpowiedzialnością spawaczy.

§ 6. Spawanie — zarówno gazowe, jak i łukiem elektrycznym — kotłów parowych, zbiorników ciśnieniowych i innych urządzeń znajdujących się pod dozorem technicznym Urzędu Dozoru Technicznego może być powierzane tylko osobom i zakładom, które posiadają odpowiednie uprawnienia stwierdzone przez organy dozoru technicznego.

§ 7. 1. Sprzęt do spawania metali powinien być przechowywany stale pod zamknięciem.

2. Sprzęt spawalniczy powinien być każdorazowo wydawany z warsztatu zakładu górniczego do robót przez wyznaczoną imiennie osobę za pokwitowaniem, a na zezwoleniu na wykonanie prac spawania należy odnotować numer i stan wydanego aparatu.

3. Za należyty stan użytkowanego sprzętu spawalniczego i urządzeń spawalniczych odpowiada spawacz oraz wyznaczony przez głównego mechanika pracownik z warsztatu zakładu górniczego, który obowiązany jest sprawdzać bieżąco przydatność sprzętu i urządzeń spawalniczych do użytku.

§ 8. 1. Urządzenia do spawania metali powinny być ustawiane i użytkowane w warunkach zapewniających należyte bezpieczeństwo pracy.

2. Na lokalizację i budowę stałej wytwornicy acetylenowej oraz jej pomieszczenia zakład górniczy powinien uzyskać zezwolenie okręgowego urzędu górniczego.

3. Uruchomienie stałej wytwornicy acetylenowej może nastąpić po odbiorze przez organy Urzędu Dozoru Technicznego i po udzieleniu zezwolenia przez okręgowy urząd górniczy.

§ 9. 1. Przed rozpoczęciem prac spawania metali miejsce pracy i znajdujący się w pobliżu teren w promieniu 5 m powinien być starannie oczyszczony z materiałów łatwopalnych, pyłu węglowego itp. W zakładzie przeróbczym dozwolone jest spawanie tylko w czasie jego postoju, gdy powietrze nie zawiera unoszącego się pyłu węglowego i po uprzednim obfitym zroszeniu wodą miejsca spawania w promieniu 5 m.

2. Materiały lub przedmioty palne, jak drewno, węgiel itp., znajdujące się w pobliżu miejsca spawania, których nie można usunąć, należy zabezpieczyć bądź przez obfite zroszenie wodą, bądź też przez osłonięcie blachami, płytami azbestowymi itp. Przy wykonywaniu prac spawania metali na wysokościach powinny być przewidziane specjalne środki zabezpieczające przed opadaniem w dół rozżarzonych cząsteczek metalu.

3. W miejscach spawania powinny znajdować się środki gaśnicze, takie jak gaśnice, hydronetki, woda itp.

4. W razie gdy istnieją wątpliwości co do sposobu przeciwpożarowego zabezpieczenia miejsca spawania metali, należy sposób zabezpieczenia ustalić w porozumieniu z komendantem straży pożarnej zakładu górniczego.

§ 10. 1. Wykonywanie prac spawania metali w ciasnych i zamkniętych pomieszczeniach (cysterny, kotły, studnie, zbiorniki, komory itp.) powinno odbywać się w obecności osoby dozoru ruchu, czuwającej nad bezpieczeństwem spawacza. W każdym przypadku należy zabezpieczyć spawaczowi możliwość szybkiego opuszczenia miejsca pracy oraz zapewnić należyte przewietrzanie miejsca pracy spawacza. Przewietrzanie przy pomocy tlenu jest zabronione.

2. Przy wykonywaniu elektrycznych robót spawalniczych w kotłach, zbiornikach, komorach metalowych itp. wolno stosować tylko spawarki wirujące. Spawarki te powinny być umieszczone na zewnątrz kotłów, zbiorników, komór metalowych itp. oraz obsługiwane nie przez spawacza, lecz przez drugą osobę.

§ 11. W czasie wykonywania prac spawania metali, zarówno na powierzchni, jak i pod ziemią, butle, reduktory, przewody spawalnicze (węże) powinny być odpowiednio osłonięte, tak aby nie mogło nastąpić przypadkowe ich uszkodzenie przez przedmioty spadające itp. Przewody spawalnicze (węże) powinny być luźno zawieszane. W razie niemożności podwieszenia przewodów należy je prowadzić tak, aby były zabezpieczone przed możliwością ich uszkodzenia.

Rozdział 3.

Przepisy szczególne przy spawaniu metali pod ziemią i w szybach.

§ 12. 1. Wszelkie prace spawania metali pod ziemią, w szybach i szybikach oraz na wieżach szybowych mogą być wykonywane tylko po uprzednim pisemnym zgłoszeniu konieczności wykonania tych prac kierownikowi ruchu zakładu górniczego i uzyskaniu pisemnego zezwolenia na wykonanie tych prac. Wzór zezwolenia określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Spawanie metali w szybach wdechowych i wydechowych kopalń niegazowych, nadszybiach i podszybiach tych szybów może być wykonywane tylko po każdorazowym uzyskaniu pisemnego zezwolenia kierownika ruchu zakładu górniczego.

3. W polach niegazowych z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2 wolno wykonywać prace spawania metali na podstawie każdorazowego pisemnego zezwolenia kierownika ruchu zakładu górniczego lub kierownika działu ruchu zakładu górniczego, upoważnionego w tym zakresie pisemnie przez kierownika ruchu zakładu górniczego. Na powtarzające się prace spawalnicze (cięcia, lutowania) w polach niegazowych, wykonywanych w pomieszczeniach ogniotrwałych w których nie znajdują się materiały palne i nie zachodzi możliwość wybuchu (warsztaty dołowe), kierownik ruchu zakładu górniczego może wydać stałe zezwolenie.

4. W polach gazowych wolno wykonywać prace określone w ust. 1 tylko za uprzednim zezwoleniem okręgowego urzędu górniczego i po uprzednim stwierdzeniu bezpośrednio przed rozpoczęciem wykonywania tych prac, że nagromadzenie się metanu w miejscu wykonywania robót nie przekracza 0,5 %.

5. Zezwolenia na wykonanie prac spawania metali, o których mowa w ust. 2, 3 i 4, powinny być wpisane w zakładzie górniczym do „książki prac spawalniczych pod ziemią”, której wzór określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 13. 1. Używanie pod ziemią aparatów do wytwarzania acetyleny (wytwornic) jest zabronione.

2. Stosowanie pod ziemią światła ctwartego oraz palenie tytoniu w otoczeniu miejsca spawania jest zabronione. Do zapalenia palników acetylenowych należy używać tylko specjalnej zapalniczki do gazów palnych.

§ 14. Prace spawania metali pod ziemią mogą być wykonywane tylko przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności, a w szczególności:

- 1) w każdym przypadku wykonywania tych prac powinny być uprzednio przygotowane środki gaśnicze, takie jak gaśnice, hydrantki, woda itp., a w miejscach, gdzie istnieją rurociągi wodne przeciwpożarowe, należy uprzednio zapewnić możliwość poboru wody przy pomocy węży przeciwpożarowych;
- 2) niezależnie od przygotowania miejsca pracy stosownie do przepisów § 9 należy w pokładach pyłowych okolice miejsca pracy w promieniu 5 m opylać pyłem kamiennym;
- 3) prace mogą być wykonywane tylko pod nadzorem osoby wyznaczonej w zezwoleniu na ich wykonanie. Osoba nadzorująca powinna stwierdzić, czy przed przystąpieniem do prac spawalniczych, podczas tych prac i po ich zakończeniu zostały zachowane przepisy niniejszego rozporządzenia;
- 4) po każdym ukończeniu pracy spawacz i osoba nadzorująca te prace obowiązani są zbadać dokładnie miejsce, w którym wykonywano prace, i bliższe otoczenie dla stwierdzenia, czy nie został zaproszony ogień. Osoba nadzorująca prace obowiązana jest ponadto powtórzyć badanie przynajmniej jeden raz po upływie 1 do 2 godzin. Do czasu przeprowadzenia tego badania należy mieć w pobliżu środki gaśnicze.

§ 15. 1. Spawanie metali w szybach może być wykonywane tylko wówczas, gdy w szybie i wnękach przyszybowych zostały usunięte materiały palne, jak pył węglowy, smary, drewno (z wyjątkiem drewna stanowiącego elementy zbrojenia szybu) itp., ponadto w pomieszczeniach przyszybowych usunięto materiały palne na odległość co najmniej 20 m od szybu.

2. Przed rozpoczęciem prac spawalniczych miejsca pracy należy zabezpieczyć przed opadaniem rozżarzonych części metalu. W tym celu należy stosować odpowiednie środki zabezpieczające, jak szczelne, mokre i niepalne pomosty, metalowe misy z wodą, płótno azbestowe itp. Elementy drewniane szybu należy zrosić obficie wodą na przestrzeni co najmniej 20 m od miejsca prac spawalniczych.

3. W przypadku prac spawalniczych w szybach wydechowych lub na wieży tych szybów powinni być wyznaczeni obserwatorzy do stałego badania występowania metanu we wszystkich głównych drogach wentylacyjnych pokładów gazowych, którymi płynie powietrze do szybu.

4. Prace spawalnicze w szybie mogą być wy-

konywane tylko pod nadzorem osoby wyznaczonej przez kierownika ruchu zakładu górniczego. Osoba ta powinna sprawdzić przed rozpoczęciem spawania, czy zostały zastosowane środki określone w ust 1, 2 i 3, a po ukończeniu prac spawalniczych zbadać dokładnie szyb od miejsca spawania aż do rzępa, czy nie został zaproszony ogień. Badanie to należy powtórzyć w okresie od 1 do 2 godzin po ukończeniu prac spawalniczych.

Rozdział 4.

Przepisy końcowe.

§ 16. W przedmiocie uregulowanym w niniejszym rozporządzeniu tracą moc w odniesieniu do zakładów górniczych górnictwa węglowego dotychczasowe przepisy.

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Górnictwa i Energetyki: *J. Mitreğa*

Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 2 kwietnia 1960 r. (poz. 130).

Instrukcja: Zezwolenie otrzymuje spawacz. Po pobraniu sprzętu spawalniczego spawacz udaje się na miejsce pracy i zgłasza się do osoby nadzorującej, która wpisuje rozpoczęcie pracy. Po ukończeniu pracy osoba nadzorująca odbiera zezwolenie i po przeprowadzeniu kontroli pracy oddaje zezwolenie dyspozytorowi ruchu.

(nazwa zakładu)

Data

Z E Z W O L E N I E Nr

na wykonanie pracy cięcia, spawania lub lutowania pod ziemią.

Zezwalam na wykonanie prac spawania (cięcia, lutowania) pod ziemią
(wyszczególnienie prac)

(miejsce pracy, wyrobisko, pokład, poziom, pole)

Prace powinny być wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami i przy spełnieniu następujących dodatkowych warunków

Do wykonania wyznaczam spawacza

(nazwisko i imię)

Za nadzór czynię odpowiedzialnym

(stanowisko oraz nazwisko i imię)

(oddział, firma)

Zezwolenie ważne od dnia

do dnia

(podpis kierownika ruchu zakładu
lub upoważnionego przez niego
kierownika działu ruchu zakładu
górniczego)

Rozpoczęcie spawania (cięcia, lutowania)			Ukończenie spawania (cięcia, lutowania)			Kontrola I			Kontrola II		
Data	Godzina, minuta	Podpis	Data	Godzina, minuta	Podpis	wypełnia osoba nadzorująca					
						Data	Godzina, minuta	Podpis	Data	Godzina, minuta	Podpis

(nazwa zakładu)

Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 2 kwietnia 1960 r. (poz. 130).

KSIĄŻKA PRAC SPAWALNICZYCH POD ZIEMIĄ

Lp.	Miejsce spawania (cięcia, lutowania), pokład, poziom, pole, wyrobisko	Zezwolenie			Nazwisko i imię spawacza	Nazwisko i imię osoby nadzorującej	Zwrot zezwolenia data	Uwagi
		Numer	Data	Wydane przez				
1	2	3	4	5	6	7	8	9

U w a g a: Książkę prac spawalniczych pod ziemią prowadzi dyspozytor ruchu.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW SZKOLNICTWA WYŻSZEGO, ZDROWIA, OŚWIATY, SPRAW ZAGRANICZNYCH ORAZ PRZEWODNICZĄCEGO GŁÓWNEGO KOMITETU KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI

z dnia 30 marca 1960 r.

w sprawie brzmienia i trybu składania ślubowania przez osoby powołane na stanowiska pracowników nauki w szkołach wyższych.

(Dziennik Ustaw z dnia 11 maja 1960 r. Nr 22, poz. 131)

Na podstawie art. 97 ust. 2 ustawy z dnia 5 listopada 1958 r. o szkołach wyższych (Dz. U. Nr 68, poz. 336) zarządza się, co następuje:

§ 1. Osoby mianowane pracownikami nauki w szkołach wyższych składają ślubowanie przy pierwszym powołaniu na stanowisko samodzielnego pracownika nauki oraz przy pierwszym powołaniu na stanowisko pomocniczego pracownika nauki.

§ 2. 1. Osoba mianowana na stanowisko samodzielnego pracownika nauki w szkole wyższej składa ślubowanie w brzmieniu następującym:

„Ślubuję uroczyście, że na powierzonym mi stanowisku samodzielnego pracownika nauki w szkole wyższej będę:

- dbać o godność pracownika nauki i dobre imię szkoły,
- przyczyniać się do rozwoju i upowszechniania nauki oraz aktywnie uczestniczyć w kształceniu młodej kadry naukowej,
- kształcić i wychowywać młodzież na światłych obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, oddanych sprawie socjalizmu,
- przestrzegać przepisów i zarządzeń dotyczących szkolnictwa wyższego“.

2. Osoba mianowana na stanowisko samodzielnego pracownika nauki w akademii medycznej składa ślubowanie w brzmieniu następującym:

„Ślubuję uroczyście, że na powierzonym mi stanowisku samodzielnego pracownika nauki w akademii medycznej będę:

- dbać o godność pracownika nauki i dobre imię szkoły,
- przyczyniać się do rozwoju i upowszechniania nauki oraz aktywnie uczestniczyć w kształceniu młodej kadry naukowej,
- przyczyniać się do podnoszenia na wyższy poziom świadczeń służby zdrowia,
- kształcić i wychowywać młodzież na światłych obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, oddanych sprawie socjalizmu,
- przestrzegać przepisów i zarządzeń dotyczących szkolnictwa wyższego i służby zdrowia.

§ 3. 1. Osoba mianowana na stanowisko pomocniczego pracownika nauki w szkole wyższej składa ślubowanie w brzmieniu następującym:

„Ślubuję uroczyście, że na powierzonym mi stanowisku pomocniczego pracownika nauki w szkole wyższej będę:

- dbać o godność pracownika nauki i dobre imię szkoły,

- uczestniczyć aktywnie w systematycznym prowadzeniu pracy naukowej dla podniesienia swych kwalifikacji naukowych i dla rozwoju nauki,
- przyczyniać się do upowszechniania zdobytych nauki,
- kształcić i wychowywać młodzież na światłych obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, oddanych sprawie socjalizmu,
- przestrzegać przepisów i zarządzeń dotyczących szkolnictwa wyższego“.

2. Osoba mianowana na stanowisko pomocniczego pracownika nauki w akademii medycznej składa ślubowanie w brzmieniu następującym:

„Ślubuję uroczyście, że na powierzonym mi stanowisku pomocniczego pracownika nauki w akademii medycznej będę:

- dbać o godność pracownika nauki i dobre imię szkoły,
- uczestniczyć aktywnie w systematycznym prowadzeniu pracy naukowej dla podniesienia swych kwalifikacji naukowych i zawodowych oraz dla rozwoju nauki,
- przyczyniać się do upowszechniania zdobytych nauki,
- przyczyniać się do podnoszenia na wyższy poziom świadczeń służby zdrowia,
- kształcić i wychowywać młodzież na światłych obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, oddanych sprawie socjalizmu,
- przestrzegać przepisów i zarządzeń dotyczących szkolnictwa wyższego i służby zdrowia“.

§ 4. 1. Samodzielny pracownik nauki składa ślubowanie na ręce rektora na posiedzeniu senatu.

2. Pomocniczy pracownik nauki składa ślubowanie na ręce dziekana na posiedzeniu rady wydziału.

3. Składający ślubowanie pracownik nauki odczytuje treść ślubowania i potwierdza złożenie ślubowania własnoręcznym podpisem na formularzu z tekstem ślubowania.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Szkolnictwa Wyższego: *H. Golański*

Minister Zdrowia: *R. Barański*

Minister Oświaty: *W. Tułodziecki*

Minister Spraw Zagranicznych: *A. Rapacki*

Przewodniczący Głównego Komitetu Kultury

Fizycznej i Turystyki: *Wł. Reczek*

89

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA

z dnia 13 kwietnia 1960 r.

w sprawie niektórych orzeczeń, wniosków i wskazań poradni przeciwgruźliczych.*(Dziennik Ustaw z dnia 11 maja 1960 r. Nr 22, poz. 132)**(Wyciąg)*

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu gruźlicy (Dz. U. Nr 27, poz. 170) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie dotyczy wydawania przez poradnie przeciwgruźlicze:

2) wniosków w sprawach:

- d) pozbawienia na czas określony chorego na gruźlicę nie przestrzegającego wskazań poradni przeciwgruźliczej, zasiłków z ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby i macierzyństwa,
- e) skierowania chorego na gruźlicę lub ozdrowieńca na badanie przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia w celu uznania za inwalidę z powodu gruźlicy,
- g) ustalenia terminu urlopu pracownika chorego na gruźlicę (ozdrowieńca lub inwalidy z powodu gruźlicy).

§ 2. 1. Orzeczenia, wnioski i wskazania (§ 1) wydają powiatowe (miejskie i dzielnicowe) poradnie przeciwgruźlicze oraz poradnie przeciwgruźli-

cze w przychodniach obwodowych lub w przychodniach przy zakładach pracy i w ośrodkach zdrowia, właściwe ze względu na miejsce zamieszkania bądź zatrudnienia chorego na gruźlicę (ozdrowieńca lub inwalidy z powodu gruźlicy).

2. Orzeczenia, wnioski i wskazania wydaje się w stosunku do osób zarejestrowanych w poradni przeciwgruźliczej, a wnioski w sprawach określonych w § 1 pkt 2 lit. b) — w stosunku do dzieci i młodocianych zamieszkałych wspólnie z osobami zarejestrowanymi.

§ 6. 1.

3. Wniosek określony w § 1 pkt 2 lit. d) może być wystawiony, jeżeli chory na gruźlicę mimo upomnień nie zgłasza się do poradni lub jeżeli zostanie stwierdzone w sposób nie budzący wątpliwości, że nie stosuje się on do innych wskazań leczniczych poradni, a w szczególności nadużywa alkoholu bądź nie przyjmuje zapisanych mu leków.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Zdrowia: *R. Barański*

90

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH, PRZEMYSŁU CIĘŻKIEGO ORAZ PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU DROBNEJ WYTWÓRCZOŚCI

z dnia 25 marca 1960 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w hutach szkła i zakładach szklarskich.*(Dziennik Ustaw z dnia 27 maja 1960 r. Nr 24, poz. 137)*

Na podstawie art. 3 ust. 2 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. Nr 52, poz. 260) w porozumieniu z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Chemicznego zarządza się, co następuje:

I. Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Niniejsze rozporządzenie dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych:

- 1) w hutach szkła,
 - 2) w zakładach wytwarzających wyroby ze szkła.
- Przepisy niniejszego rozporządzenia nie obejmują zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy w oddziałach czadnic.

II. Zestawiarnie i pomocnicze oddziały ceramiczne.

§ 2. Zestawiarnie i pomocnicze oddziały ceramiczne w nowo budowanych i przebudowywanych zakładach należy urządzać w specjalnie przeznaczonych w tym celu oddzielnych budynkach lub pomieszczeniach, tak wykonanych, aby nie dopuścić do przenoszenia pyłów z zestawiar- ni i po-

mocniczych oddziałów ceramicznych do innych sąsiednich pomieszczeń.

§ 3. W nowo budowanych i przebudowywanych zakładach każde pomieszczenie powinno mieć co najmniej jedno przejście główne, prowadzące do wyjść i klatek schodowych, przy czym szerokość przejść powinna wynosić co najmniej 2,0 m, a wysokość — co najmniej 2,5 m.

§ 4. Oświetlenie w nowo budowanych i przebudowywanych zakładach powinno odpowiadać warunkom zawartym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1959 r. w sprawie ogólnych warunków higieniczno-sanitarnych w nowo budowanych lub przebudowywanych zakładach przemysłowych (Dz. U. Nr 53, poz. 316).

§ 5. 1. Ściany, sufity i podłogi w zestawiar- niach i pomocniczych oddziałach ceramicznych powinny mieć gładką, równą i nienasiąkliwą powierzchnię oraz powinny dawać się łatwo oczyszczać i zmywać.

2. Ściany pomieszczeń, o których mowa w ust. 1, powinny być zbudowane z materiału ogniood-pornego i odpowiadać warunkom zawartym w obo- wiązu- jącej normie resortowej.

3. W pomieszczeniach wymienionych w ust. 1 rekonstrukcja ścian i sufitów z drewna jest dopuszczalna pod warunkiem otynkowania i po uzyskaniu zgody służby przeciwpożarowej.

§ 6. W zestawieniach, w których pracownicy narażeni są na działanie związków ołowiu (np. w hutach szkła kryształowego i optycznego), powinny być zachowane następujące warunki:

- 1) na każdego z pracowników, jednocześnie zatrudnionych, powinno przypadać co najmniej 3 m² wolnej powierzchni podłogi, nie zajętej przez urządzenia techniczne (maszyny, sprzęty itp.); wysokość zestawienia powinna być nie mniejsza niż 4 m, licząc od podłogi do sufitu w najniższej jego części;
- 2) budynek powinien posiadać urządzenia wodociągowo-kanalizacyjne;
- 3) podłoga powinna być niepalna, twarda, nienasiąkliwa, ze spadkiem w kierunku kanałów ściekowych; w każdym pomieszczeniu powinien znajdować się kurek przewodu wodociągowego, służący do spłukiwania wodą podłogi;
- 4) sufity zestawień powinny być gładkie, pokryte farbą olejną lub innym materiałem, nadającym się do spłukiwania; ściany na całej wysokości powinny być wyłożone gładką, nienasiąkliwą okładziną, np. płytkami glazurowanymi, przy czym barwa ścian i sufitów powinna być jasna, miejsca łączenia się podłogi i sufitu ze ścianami i ścian między sobą powinny być zaokrąglone;
- 5) oczyszczanie podłóg i ścian na sucho w pomieszczeniach, w których używa się związków ołowiu, jest zabronione, z wyjątkiem przypadków, gdy do oczyszczania stosuje się odkurzacze elektryczne; zestawienia powinny być codziennie po zakończeniu pracy sprzątane na mokro lub przy użyciu elektrycznych odkurzaczy; przynajmniej raz w tygodniu należy przeprowadzać gruntowne sprzątanie całego pomieszczenia, połączone z myciem ścian i okien;
- 6) pomieszczenia zestawień powinny być nieprzechodnie; w pomieszczeniach tych mogą przebywać wyłącznie pracownicy tam zatrudnieni, co należy zaznaczyć na tabliczce drzwi wejściowych;
- 7) przesiewanie i mieszanie zestawów powinno być zmechanizowane i powinno się odbywać w urządzeniach zhermetyzowanych;
- 8) proces przesypywania i mieszania zestawu powinien odbywać się w pomieszczeniach zaopatrzonych w sprawnie działającą wentylację wyciągową;
- 9) wszelkie odpadki zawierające związki ołowiu powinny być składowane w metalowych naczyniach, zaopatrzonych w szczelnie przylegające pokrywy;
- 10) pracownicy zatrudnieni przy przesypywaniu i mieszaniu zestawu powinni być zaopatrzeni w sprzęt ochrony osobistej (maski z dopływem świeżego powietrza z zewnątrz);
- 11) po zakończeniu pracy sprzęt ochrony osobistej (maski z dopływem świeżego powietrza z

zewnątrz) powinien być poddawany oczyszczeniu i odkażeniu;

- 12) oddziały zestawień powinny posiadać na każdym 5 pracowników jednocześnie zatrudnionych co najmniej 1 umywalkę z bieżącą ciepłą wodą i co najmniej 1 natrysk; każdy pracownik powinien być zaopatrzony w kubek do płukania ust, ręcznik, szczotkę i proszek do zębów oraz mydło;
- 13) przed udaniem się do jadalni i przed opuszczeniem zakładu pracy pracownicy obowiązani są pozostawić w szatni odzież roboczą i ochronną, umyć ręce i twarz, wypłukać usta i włożyć ubranie domowe;
- 14) w zestawieniach nowo budowanych i przebudowywanych powinny być dla pracowników urządzone dwie oddzielne szatnie na odzież roboczą i ochronną oraz na ubranie domowe. Ponadto powinno być wydzielone pomieszczenie na trzepanie odzieży roboczej i ochronnej; umywalnie należy urządzać między szatniami.

§ 7. 1. Stropy międzypiętrowe w zakładach nowo budowanych i przebudowywanych powinny być wykonane z materiału ognioodpornego i odpowiadać warunkom zawartym w normie resortowej RN-57 M.B.-0280 (str. 14 pkt 2.2.3.).

2. Stropy i filary od strony promieniującej ciepła powinny być wyłożone materiałem izolującym.

§ 8. Pomieszczenia zestawień i pomocniczych oddziałów ceramicznych w chłodnych porach roku powinny być tak ogrzewane, ażeby temperatura powietrza w zestawieniach wynosiła nie mniej niż 12°C, a w oddziałach ceramicznych nie mniej niż 18°C.

§ 9. Zestawienia powinny posiadać urządzenia wentylacyjne, zapewniające co najmniej 6-krotną wymianę powietrza na godzinę. Urządzenia wentylacyjne powinny być tak zaprojektowane i skonstruowane, aby w pomieszczeniach wentylowanych wytwarzało się stałe podciśnienie.

§ 10. W nowo budowanych i przebudowywanych zakładach stałe miejsca obsługi, służące do ręcznego zasilania maszyn materiałem, powinny być tak obszerne, aby umożliwiały dogodną i bezpieczną pracę, tzn. aby na każdego obsługującego maszynę przypadały co najmniej 2 m² wolnej powierzchni podłogi.

§ 11. 1. W nowo budowanych i przebudowywanych zakładach maszyny służące do rozdrabniania, mielenia i przesiewania (łamacze szczękowe, gniotowniki, młyny młotkowe, młyny kulowe, de-zintegratory, sita wibracyjne itp.) powinny być ustawiane na fundamentach nie połączonych zarówno z zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi ścianami budynków.

2. W celu osłabienia wstrząsów, spowodowanych przez maszyny wymienione w ust. 1, pomiędzy tymi maszynami a ich fundamentami powinny być ułożone podkłady z odpowiednio elastycznego materiału.

3. Zabrania się ustawiania maszyn, powodujących wstrząsy niebezpieczne dla budynków, ustawianie ich powinno być poprzedzone obliczeniami statycznymi, a stan budynków powinien być okresowo kontrolowany.

§ 12. 1. Gniotowniki należy szczelnie obudować i połączyć z urządzeniami mechanicznej wentylacji wyciągowej.

2. Podsuwanie w gniotowniku surowca, wyładowywanie go łopatami oraz oczyszczanie gniotownika podczas jego pracy jest zabronione.

3. W czasie oczyszczania i remontu gniotowników, poruszanych za pomocą pędni ogólnej, należy przed wejściem do wnętrza obudowy (osłony) całkowicie wstrzymać ruch pędni, nawet przy istnieniu kół jałowych.

§ 13. 1. Zsypywanie pylących materiałów z przenośników, komór, zasobników, rur spadowych itp. powinno odbywać się w sposób zapobiegający pyleniu, np. przez zastosowanie obudowy oraz mechanicznej wentylacji wyciągowej.

2. Usuwanie nawisów, zatorów itp., powstających w komorach (silosach), powinno być wykonywane za pomocą narzędzi ręcznych (skrobaki i gracie) z góry przez boczne otwory. Do tych czynności można użyć także przyrządu mechanicznego.

3. Wchodzenie do komór (silosów) w celu usuwania powstałych zatorów może nastąpić dopiero po wyłączeniu z ruchu przenośnika podającego surowiec do komory.

4. W celu oczyszczania komory (silosu) oraz przeprowadzania napraw powinna być ustawiona i przymocowana drabina; schodzący pracownik powinien być przymocowany linką do krawędzi komory (silosu). Pracownik schodzący do komory powinien być zaopatrzony w maskę, szelki i lampkę oraz powinien znajdować się pod stałą obserwacją drugiego pracownika, znajdującego się na zewnątrz komory.

5. Wchodzenie do komór (silosów) może odbywać się tylko na podstawie pisemnego zezwolenia kierownika działu lub osoby przez niego upoważnionej; kierownictwo zakładu wyda szczegółową instrukcję w tej sprawie.

§ 14. Pomieszczenia, w których znajdują się w ruchu przesiewacze (sita potrzęsane i obrotowe), powinny być zabezpieczone przed zapyleniem przez obudowę tych urządzeń i połączenie ich z urządzeniami mechanicznej wentylacji wyciągowej.

§ 15. 1. Mieszalniki zestawu powinny być szczelne. Jeżeli w czasie pracy mieszalnika zachodzi niebezpieczeństwo wydzielania się pyłu, należy zainstalować urządzenie miejscowej mechanicznej wentylacji wyciągowej.

2. Przesiewanie i mieszanie suchych składników zestawu w otwartych mieszalnikach jest zabronione. Wyjątek stanowi mieszanie zestawu dla szkła kolorowego (lecz nie ołowiowego), produkowanego metodą donicową.

§ 16. 1. Rozdrabnianie, odważanie, mieszanie gliny oraz jej urabianie powinno być zmechanizowane.

2. Pomieszczenie, w którym odbywa się nawilżanie i zginiatanie gliny, powinno posiadać podłogę wykonaną z materiału nienasiąkliwego ze spadkiem do odprowadzania wody.

3. Zabrania się ręcznego wyładowywania gliny z mechanicznych mieszadeł będących w ruchu.

§ 17. 1. W celu usunięcia zanieczyszczeń szkodliwych dla sortujących stłuczka szklana przed

oddaniem jej do sortowania powinna być oczyszczona przez przemycie lub przepalenie.

2. Płukanie stłuczki powinno być zmechanizowane.

III. Ręczna produkcja wyrobów szklanych.

§ 18. 1. W budynkach nowo budowanych, w których znajdują się piece donicowe lub piece wannowe, spód konstrukcji stropowej (dachowej) powinien znajdować się co najmniej 4 m ponad sklepieniem pieca i odpowiadać warunkom zawartym w normie resortowej RN-57 B.M.-0280 (str. 16 pkt 2.2.6.1.).

2. Budynek, w którym znajdują się piece donicowe lub wannowe, powinien być wykonany z materiałów ognioodpornych i powinien odpowiadać warunkom normy wymienionej w ust. 1.

§ 19. 1. W nowo budowanych i przebudowywanych zakładach wysokość podpiwniczenia wianien i pieców szlarskich, w których znajdują się komory regeneracyjne pieców lub wianien szklarskich, powinna wynosić co najmniej 3 m.

2. Pomieszczenia piwniczne pod piecami donicowymi lub wannowymi powinny być zabezpieczone przed wodą gruntową.

§ 20. 1. W nowo budowanych lub przebudowywanych hutach szkła, w których znajdują się piece wannowe lub donicowe, należy w konstrukcji dachowej budynku umieścić wywietrzniki. Urządzenia służące do regulacji przepływu powietrza powinny być tak wykonane, aby umożliwiały otwieranie wywietrzników z poziomu podłogi.

2. Stosunek powierzchni świetlnej okien do powierzchni podłogi w pomieszczeniach wymienionych w ust. 1 powinien wynosić co najmniej 1:5, przy czym powinno być zapewnione swobodne otwieranie i zamykanie okien w całym budynku, prócz strony zwróconej ku czadnicom.

§ 21. Budynek hali huty powinien mieć co najmniej dwa wyjścia położone w dwóch przeciwnych stronach. Szerokość wyjść przy korzystaniu z transportu wózkami powinna być o 1,5 m większa od szerokości wózka. Jeżeli transport wózkami nie jest stosowany, to szerokość wyjść powinna wynosić co najmniej 2 m.

§ 22. W nowo budowanych lub przebudowywanych zakładach należy przestrzegać następujących minimalnych odległości:

- 1) ściany budynku od otworu zasypowego pieca lub wanny — 5 m,
- 2) między komorami regeneracyjnymi a ścianami budynku:
 - a) w przypadku, gdy na tej przestrzeni znajdują się stanowiska pracy — 5 m,
 - b) gdy przestrzeń ta przeznaczona jest na przejście ludzi — 3 m,
- 3) zaworu do zmiany kierunku przepływu gazu lub powietrza, znajdującego się wewnątrz budynku, od ściany budynku — 1,5 m,
- 4) między zaworami — 1 m,
- 5) przy ręcznej produkcji i ręcznym odnoszeniu, między pomostem pieca lub wanny a piecami do odprężania wyrobów — 5 m,
- 6) między piecami do odprężania wyrobów:
 - a) jeżeli z powierzchni między piecami odbywa się ładowanie obydwu pieców — 4 m,

- b) jeżeli z powierzchni między piecami odbywa się ładowanie jednego pieca — 3 m,
7) między zewnętrznymi licami ścian sąsiadujących ze sobą wanien lub pieców szklarskich — 10 m.

§ 23. 1. Pomosty warsztatowe przy wannach i piecach szklarskich powinny być wykonane z desek drewnianych o grubości co najmniej 40 mm, impregnowanych przeciwogniowo.

2. Pomosty warsztatowe powinny posiadać równą powierzchnię.

§ 24. 1. W celu zapobieżenia szkodliwym działaniom promieniowania ciepłego przy piecach i wannach szklarskich powinny być przy otworach roboczych zainstalowane metalowe siatki ochronne ochładzane wodą lub inne urządzenia zapobiegające skutkom promieniowania ciepłego.

2. Do stanowisk pracy w halach pieców i wanien powinno być doprowadzone czyste powietrze. Stosowanie wewnątrz pomieszczeń wentylatorów (wiatraczków) jest zabronione.

3. Przy pracach związanych z obsługą lub rozmieszczeniem sprężarek powietrznych należy stosować przepisy rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu Ciężkiego oraz Zdrowia z dnia 13 kwietnia 1951 r. w sprawie bezpieczeństwa pracy przy sprężarkach powietrznych (Dz. U. Nr 22, poz. 174).

§ 25. 1. Wyjmowanie wyrobów szklanych, wymagające wchodzenia do pieców odprężalniczych, jest dozwolone przy temperaturze powietrza w piecu nie przekraczającej 40°C.

2. Przy wyjmowaniu wyrobów z pieców odprężalniczych typu taśmowego należy pracowników zaopatrzyć w rękawice ochronne.

§ 26. Zasyp surowca do wanien szklarskich powinien odbywać się sposobem mechanicznym.

§ 27. Do wytwarzania sposobem ręcznym wyrobów o pojemności powyżej 10 l należy stosować sprężone powietrze.

§ 28. Przy zmianie kierunku doprowadzania gazu i powietrza w piecu powinien być podawany sygnał dźwiękowy.

§ 29. 1. Donice wyjmowane z pieców lub wstawiane do pieców, pływalki, „buty“ itp. powinny być przewożone na specjalnych wózkach przez wyszkolony personel.

2. Podczas wstawiania lub wyjmowania z pieców lub wanien określonych w ust. 1 urządzeń nie wolno przebywać na pomoście warsztatowym pracownikom nie wykonującym tych czynności.

3. Pracownicy wypuszczający szkło z komory ściekowej pieca powinni być zaopatrzeni w ognioodporną odzież specjalną (spodnie, bluzę, obuwie, rękawice) i w okulary ochronne.

§ 30. 1. Gazy wydzielające się przy przepalaniu przewodów gazowych powinny mieć zapewniony odpływ do przewodu kominowego. Wypuszczanie gazów do pomieszczeń w toku przepalania przewodów gazowych jest wzbronione.

2. Pracownicy zatrudnieni przy przepalaniu przewodów gazowych powinni być zaopatrzeni w sprzęt ochrony dróg oddechowych przed tlenkiem węgla.

3. Czyszczenie lub przepalanie przewodów gazowych powinno być wykonywane przez wyszko-

lonych pracowników pod nadzorem technicznym (asystent, hutmistrz, brygadzysta), według opracowanej przez zakład pracy szczegółowej instrukcji.

4. W czasie przepalania przewodów gazowych zabronione jest przebywanie w halach osobom nie zatrudnionym bezpośrednio przy przepalaniu.

5. Na wejściowych drzwiach hal, w których odbywa się przepalanie, należy umieścić wyraźny napis: „Przepalanie kanałów, wejście wzbronione“.

§ 31. 1. Ogłędziny sklepień oraz kontrola ściągów pieców powinny być przeprowadzane z pomostów z desek, ułożonych na ściągach pieca, przy czym szerokość pomostu nie powinna być mniejsza niż 0,6 m.

2. Chodzenie po sklepieniach czynnych pieców i wanien szklarskich jest zabronione.

§ 32. 1. Hutnik zatrudniony przy wydmuchiwaniu i formowaniu tzw. cholew nad kanałem wydmuchowym w hucie szkła taflowego o produkcji ręcznej powinien być zabezpieczony pasem ochronnym, przytwierdzonym za pomocą liny do konstrukcji budynku.

2. Transport „cholew“ do stołów, na których odbywa się studzenie, powinien być zmechanizowany.

3. Pracownicy zatrudnieni przy zdejmowaniu tafli szklanej z taśmy prostowniczej oraz wsadzaniu „cholew“ do pieców prostowniczych powinni być zaopatrzeni w nagolenniki i rękawice ochronne.

§ 33. 1. Pracownicy narażeni na szkodliwe działanie promieniowania z otworów pieców hutniczych, jak np. topiarze, hutmistrz, powinni używać w czasie pracy przy piecu okularów ochronnych, zapewniających całkowitą absorpcję promieni nadfioletowych i co najmniej 99% promieni podczerwonych.

2. W miarę technicznych możliwości należy umieścić przy otworach roboczych pieców lub wanien szklarskich ekrany ze szkła o właściwościach absorbcyjnych, określonych w ust. 1.

3. Szkła ochronne powinny posiadać oznaczenie stopnia absorpcji promieni świetlnych (nadfioletowych, widzialnych i podczerwonych). W przypadku obsługi pieców szklarskich szkła ochronne powinny posiadać odpowiednie oznaczenie.

IV. Mechaniczna produkcja opakowań szklanych.

§ 34. 1. W nowo budowanych hutach lub w przebudowywanych obiektach hut istniejących nie wolno stosować konstrukcji palnych.

2. Odległość od zewnętrznej ściany otworu zasypowego pieca wannowego do szczytowej ściany budynku powinna wynosić co najmniej 5 m, a od palników do wewnętrznych ścian budynków — nie mniej niż 3 m.

§ 35. 1. Odległość od skrajnego automatu do ściany budynku i pomiędzy najbliższymi automatami sąsiednich wanien powinna wynosić nie mniej niż 4 m. Jeśli jednak przewiduje się stały ruch między automatami sąsiednich wanien, to odległość między nimi powinna wynosić co najmniej 6 m.

2. Odległość między automatami zainstalowanymi przy jednej wannie powinna wynosić nie

mniej niż 2 m, z tym że w przypadku zastosowania automatów ssących odległość ta może być wyjątkowo zmniejszona do 1,2 m, a odległość automatów od pieców do odprężania powinna wynosić nie mniej niż 5 m. W przypadku zastosowania mechanicznego odbierania, przenoszenia i ustawiania wyrobów szklanych odległości te mogą być mniejsze.

3. Jeżeli między automatami a piecami do odprężania jest urządzony przenośnik taśmowy, to pod zasilaczami powinno być pozostawione bezpieczne przejście od jednego do drugiego automatu lub też powinno być urządzone ponad przenośnikami specjalne przejście z poręczami i krawężnikami.

§ 36. Jeżeli ściany komór regeneracyjnych palnika lub czoła wanny znajdują się w odległości mniejszej niż 4 m od stanowiska roboczego, wówczas należy stosować zasłony ochronne dla stanowisk roboczych.

§ 37. 1. Gorące szkło ciekłe oraz wybrakowane wyroby gorące należy podczas przerwy w ruchu maszyn odprowadzać do specjalnych wózków lub koryt, które w miarę napełniania powinny być usuwane.

2. Usuwanie zastygłej masy szklanej z wyrobów wybrakowanych powinno być w miarę technicznej możliwości zmechanizowane.

§ 38. 1. Smarowanie form powinno być zmechanizowane. Nad miejscem smarowania należy zainstalować urządzenie wentylacji ssącej do usuwania produktów spalania smarów.

2. Jeżeli nie ma możliwości zastosowania automatycznego smarowania form, wówczas należy zastosować specjalne oliwiarki zapewniające bezpieczne smarowanie.

3. Smar do form nie powinien zawierać gliceryny lub jej pochodnych.

§ 39. 1. Do usuwania gazów spalinowych z pieców do odprężania, opalanych gazem czadnicowym, powinny być wykonane urządzenia miejscowej mechanicznej wentylacji ssącej, wyprowadzone ponad dach budynku na taką wysokość, aby odprowadzenie gazów do atmosfery było zapewnione.

2. Temperatura wyrobów odprężanych, wychodzących z pieców odprężalniczych, nie powinna być wyższa od 70°C.

§ 40. 1. Pomieszczenia sortowni wyrobów powinny mieć dostateczne oświetlenie naturalne, w ciemnej zaś porze doby — oświetlenie sztuczne, zapewniające na płaszczyznach roboczych jasność w granicach 60—80 luksów.

2. Lampy powinny być zaopatrzone w klosze ze szkła matowego lub zamąconego.

§ 41. Zakwalifikowane do ponownego przerobu wyroby powinny być rozdrabniane w zamkniętych urządzeniach mechanicznych, zapobiegających zanieczyszczeniu powietrza pyłem szklanym.

§ 42. Pomieszczenia automatów powinny posiadać urządzenia wentylacyjno-klimatyzacyjne.

§ 43. Hala automatów w nowo budowanych i przebudowywanych zakładach powinna posiadać awaryjne zasilanie oświetlenia prądem elektrycznym lub oświetlenie zastępcze.

V. Produkcja szkła płaskiego ciągnionego (metodą Fourcaulta).

§ 44. 1. W nowo budowanych i przebudowywanych hutach szkła płaskiego stosunek powierzchni świetlnej okien do powierzchni podłogi powinien wynosić co najmniej 1:5.

2. W celu umożliwienia działania wentylacji naturalnej co najmniej 1/6 część okien powinna być przystosowana do otwierania.

3. Odległość lica ścian od zewnętrznego obrysu maszyny Fourcaulta powinna wynosić co najmniej 6 m, a od komór grzejnych — co najmniej 3 m.

4. W nowo budowanych i przebudowywanych hutach wysokość między pomostem roboczym a stropem powinna wynosić co najmniej 3 m.

5. Odległość między zewnętrznymi ścianami regeneratorów a wewnętrznymi ścianami budynku powinna wynosić: przy komorach sekcyjnych co najmniej 2,5 m w świetle, zaś między szczytową ścianą pieca wannowego a szczytową ścianą budynku co najmniej 7 m w świetle.

§ 45. 1. Na stanowiskach roboczych obsługi maszyn Fourcaulta należy zastosować wentylację naturalną, a w razie potrzeby uzupełnianą przez wentylację mechaniczną.

2. Na stanowiskach roboczych obsługi maszyn Fourcaulta należy zainstalować oświetlenie sztuczne o jasności co najmniej 60 luksów, jeżeli oświetlenie naturalne nie zapewni tej jasności.

3. W celu zapewnienia stałego oświetlenia pomieszczeń z maszynami Fourcaulta należy prócz normalnego dopływu prądu z elektrowni własnej lub pozazakładowej zapewnić zapasowy jego dopływ w przypadku awarii elektrowni, normalnie dostarczającej prąd. W tym przypadku oświetlenie może być słabsze od normalnego o 50%.

§ 46. W zakładach nowo budowanych i przebudowywanych pomieszczenie hali pieca wannowego powyżej ściągów wanny powinno być oddzielone pełnym przepierzeniem od pomieszczeń maszynowych (maszyn Fourcaulta).

§ 47. Nachylenie schodów prowadzących na pomosty robocze nie powinno być większe niż 45°.

§ 48. 1. Część wyrobowa pieca wannowego do wytwarzania szkła płaskiego ciągnionego metodą Fourcaulta powinna być pokryta izolacją cieplną.

2. W celu zapobieżenia spadaniu przedmiotów należy przykryć szczelinę dylatacyjną między regeneratorami, wannami a podłogą.

§ 49. 1. Usuwania pęknięć powstałych w czasie produkcji szkła płaskiego ciągnionego należy dokonywać za pomocą nagrzewania taśmy palnikami na gaz oczyszczony.

2. Oświetlenie wnętrza skrzyni maszyn Fourcaulta powinno być elektryczne.

§ 50. 1. Zasyp surowca do wanny powinien odbywać się sposobem mechanicznym bez wydzielania się pyłu.

2. Przechowywanie luzem zapasów zestawu surowców i stłuczki w pomieszczeniu pieca wannowego jest zabronione. Surowce powinny być magazynowane w specjalnie na ten cel przeznaczonych silosach lub pojemnikach.

§ 51. 1. Przed zamontowaniem należy chłód-

nice studzące taśmę szkła poddawać próbom ciśnienia wody o 4 at.

2. Zakładanie chłodnic powinno odbywać się w obecności wykwalifikowanego pracownika, który powinien czuwać, ażeby czynność ta odbywała się zgodnie z wydaną przez zakład instrukcją.

3. W razie wytwarzania się pary w chłodnicy personel obsługujący powinien być natychmiast usunięty z zagrożonych stanowisk pracy, a ponadto:

- 1) powinien być natychmiast wstrzymany dopływ wody do chłodnicy,
- 2) chłodnica powinna być wymieniona na sprawnie działającą.

§ 52. 1. W celu dokonywania kontroli stanu ściągów i sklepienia pieca wannowego należy nad sklepieniem urządzić metalowe podesty z blachy chodnikowej, z obustronnymi poręczami. Chodzenie po sklepieniach pieców wannowych jest zabronione.

2. Dokonywanie bieżących remontów tzw. gorących pieców wannowych powinno być wykonywane według planu pod bezpośrednim nadzorem personelu technicznego. W planie tym należy przewidzieć zapewnienie robotnikom bezpiecznych warunków pracy. Przed rozpoczęciem remontu pracownicy powinni przejść dokładny instruktaż.

§ 53. Narzędzia po użyciu powinny być odkładane na stojaki. Na narzędzia do pobierania próbek szkła należy wyznaczyć osobne miejsce zaopatrzone w beczkę z wodą.

§ 54. 1. Podłoga w pomieszczeniu odbioru (odłamywania) szkła płaskiego z maszyn powinna być niepalna.

2. Drogi transportowe, prowadzące do działów obróbki szkła płaskiego, po których przewozi się tafle szklane, powinny posiadać twardą i równą powierzchnię, wykonaną z materiałów odpornych na uderzenie i ścieranie i dostosowaną do ciężaru wózków. Wszelkie nierówności w nawierzchniach powinny być natychmiast usuwane.

3. Wózki przeznaczone do transportu tafli szkła powinny posiadać koła ogumione.

§ 55. 1. Tafle szkła o szerokości lub wysokości powyżej 1,70 m i grubości ponad 3 mm, wychodzące z maszyn, powinny być łamane mechanicznie. Transport tafli ze stanowisk łamania powinien odbywać się mechanicznie.

2. Stawianie tafli i kawałków szkła na pomoście łamacza jest zabronione.

3. Ręczne przenoszenie tafli szkła na odległość ponad 3 m oraz po schodach jest zabronione.

§ 56. 1. W zakładach nowo budowanych i przebudowywanych górne pomieszczenia, w których odbywa się wstępna obróbka szkła taflowego, powinny posiadać okna o powierzchni świetlnej równej co najmniej 1/5 powierzchni podłogi.

2. Szkło z obrzeży powinno być wrzucane do wózków specjalnie przystosowanych do tego celu i po ich napełnieniu natychmiast wywożone z pomieszczenia.

3. Ustawianie szkła w przejściach jest zabronione.

4. Szerokość przejść w kabinach krajaczy powinna wynosić co najmniej 1 m.

§ 57. Kierownictwo zakładów szkła lanego zobowiązane jest do wydania szczegółowej instrukcji, dotyczącej produkcji, szlifowania, polerowania, gięcia (ewentualnie klejenia) i transportu tego szkła wewnątrz zakładu, uwzględniającej bezpieczeństwo i higienę pracy.

VI. Wykańczanie i zdobienie wyrobów szklanych

§ 58. 1. W zakładach nowo budowanych i przebudowywanych na każde pojedyncze stanowisko w działach zdobienia wyrobów szklanych należy zapewnić co najmniej 2 m² wolnej powierzchni podłogi, nie zajętej przez urządzenia techniczne.

2. Szerokość dróg komunikacyjnych powinna być ustalona zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 1 kwietnia 1953 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych przy ręcznym dźwiganiu i przenoszeniu ciężarów (Dz. U. Nr 22, poz. 69).

§ 59. 1. W nowo budowanych i przebudowywanych zakładach wysokość pomieszczeń w oddziałach obróbki mechanicznej szkła nie powinna być mniejsza niż 4 m, a w oddziałach obróbki termicznej — 5 m.

2. Ściany powinny być otynkowane i pomalowane do wysokości 2 m farbą olejną lub wyłożone płytkami glazurowymi albo innym materiałem o podobnych właściwościach.

§ 60. 1. W nowo budowanych i przebudowywanych zakładach stosunek powierzchni świetlnej okien do powierzchni podłogi w oddziałach zdobienia powinien wynosić co najmniej 1:3.

2. W razie konieczności stosowania światła sztucznego jasność jego powinna wynosić co najmniej 200 luksów. Światło powinno być rozproszone.

§ 61. Ogrzewanie oddziałów powinno być centralne, zapewniające temperaturę nie niższą niż 18°C.

§ 62. 1. Woda używana do szlifierek powinna mieć temperaturę w granicach 25—35°C.

2. Woda ze szlifierek nie powinna zalewać stanowisk pracy.

§ 63. Oświetlenie elektryczne miejscowe przy szlifierekach i polerkach powinno być zasilane prądem o napięciu nie przekraczającym 24 V. Punkty świetlne powinny posiadać klosze chroniące wzrok przed oślnieniem.

§ 64. 1. Pomieszczenia opękarek i zatapiarek w nowo budowanych i przebudowywanych zakładach powinny być oddzielone od innych pomieszczeń produkcyjnych.

2. Opękanie i zatapianie wyrobów szklanych powinno być wykonywane przy zastosowaniu miejscowej, sprawnie działającej wentylacji wyciągowej. Do opękania i zatapiania nie wolno używać ropy ani nie oczyszczonego ze smoły i siarki gazu czadnicowego.

§ 65. Przy matowaniu wyrobów szklanych za pomocą piaskowania obowiązują przepisy rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej, Zdrowia, Przemysłu Lekkiego, Przemysłu Ciężkiego oraz Żeglugi z dnia 23 sierpnia 1950 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowa-

niu dmuchawek piaskowych (Dz. U. Nr 42, poz. 382).

§ 66. 1. Przyrządzanie wosku przeznaczonego do ochronnego powlekania wyrobów szklanych przed wytrawianiem w kwasach powinno odbywać się w oddzielnym pomieszczeniu za pomocą podgrzewania parą.

2. Pomieszczenie to powinno posiadać urządzenia mechanicznej wentylacji wyciągowej.

3. Nad kotłami do topienia wosku powinny znajdować się okapy, połączone z mechanicznymi wyciągami wentylacji ssącej.

4. Kotły do rozgrzewania wosku powinny być zaopatrzone w termometry do obserwowania temperatury wosku. Temperatura wosku nie powinna przekraczać 110°C.

5. Zmywanie wosku z wyrobów (po wytrawieniu ich w kwasach) powinno odbywać się w odrębnym pomieszczeniu. Nad aparatami do zmywania powinny być wykonane urządzenia miejscowej wentylacji mechanicznej wyciągowej.

§ 67. 1. Wytrawianie wyrobów kwasem fluorowodorowym, wykwaszanie i polerowanie wyrobów szklanych powinno odbywać się w oddzielnych pomieszczeniach. Nad basenami powinny być zainstalowane urządzenia mechanicznej wentylacji ssącej (wyciągi).

2. Ściany do wysokości 2 m i podłogi w pomieszczeniach, w których używa się kwasów fluorowodorowego i siarkowego, powinny być wyłożone materiałem kwasoodpornym. Miejsca łączenia się ścian i podłogi ze ścianami powinny być zaokrąglone.

3. Podłogi w działach trawialni powinny posiadać nachylenie w kierunku kanałów ściekowych. Podłogi należy wyłożyć na całej powierzchni drewnianymi kratami.

4. Podłogi i ściany powinny być zmywane przynajmniej raz na tydzień.

5. Woda ściekowa pochodząca z płukania przedmiotów szklanych, trawionych i polerowanych za pomocą kwasów oraz resztki zużytych kwasów powinny być odprowadzane z terenu zakładu po uprzednim zneutralizowaniu ich mlekiem wapniowym. Zakłady pracy, w których odbywa się trawienie i polerowanie wyrobów za pomocą kwasów, powinny posiadać neutralizatory.

6. Czynności związane z trawieniem, wykwaszaniem i polerowaniem powinny być w miarę możliwości zmechanizowane.

7. W celu usunięcia resztek kwasu wyroby szklane po trawieniu lub polerowaniu powinny być opłukiwane bieżącą wodą.

8. Pracownicy zatrudnieni przy pracach z kwasami fluorowodorowym i siarkowym powinni być zaopatrzeni w odzież ochronną kwasoodporną i w sprzęt ochrony osobistej.

9. Przechowywanie i przelewanie kwasów fluorowodorowego i siarkowego powinno odbywać się w oddzielnych pomieszczeniach. Pomieszczenia te powinny być wentylowane, a ponadto powinny odpowiadać wymaganiom przewidzianym w ust. 2 i 3.

10. Naczynia używane do przechowywania, przelewania i przenoszenia kwasu fluorowodoro-

wego lub siarkowego powinny być wykonane z materiału odpornego na działanie tych kwasów.

11. Przelewanie kwasów powinno odbywać się przy zastosowaniu specjalnych urządzeń, np. wywrotek.

12. Wstęp do pomieszczeń trawialni oraz wykwaszarni, jak też do magazynów kwasów dozwolony jest tylko pracownikom zatrudnionym w wymienionych działach oraz osobom upoważnionym. Na drzwiach wejściowych do tych działów należy umieścić stosowny napis.

§ 68. 1. Przy pracach ze stężonymi kwasami pracownicy powinni stosować maski z pochłaniaczami na pary tych kwasów.

2. W każdym pomieszczeniu, w którym odbywają się prace z kwasami, powinna być w widocznym miejscu wywieszona instrukcja o udzielaniu pierwszej pomocy w przypadku poparzenia tymi kwasami.

3. W pobliżu stanowisk pracy z kwasami powinny znajdować się środki do udzielania pierwszej pomocy, a przede wszystkim bieżąca woda.

§ 69. W pomieszczeniach mechanicznej oraz termicznej obróbki szkła należy zapewnić mechaniczną wentylację.

VII. Wytwarzanie waty szklanej metodą odśrodkową (system Hagera).

§ 70. 1. Odległość od ścian zewnętrznych do pieca wannowego powinna wynosić co najmniej 5 m, od czołowych zaś ścian budynku do pieca od strony zasypowej — nie mniej niż 7 m. Szerokość przejścia między maszynami a ścianami powinna wynosić co najmniej 4 m.

2. Odległość pomiędzy pomostem zasilaczy a konstrukcją dachu nie powinna wynosić mniej niż 4 m.

3. W zakładach nowo budowanych i przebudowywanych otwory okienne w ścianach zewnętrznych powinny wynosić co najmniej 1/3 powierzchni ścian, przy czym 1/4 powierzchni powinna być przystosowana do otwierania.

§ 71. 1. W razie zatrzymania ruchu maszyn spust szkła z zasilaczy powinien odbywać się do specjalnego zbiornika lub wózka, wykonanego z materiału ogniotrwałego.

2. Pod zasilaczami w miejscu spustu szkła powinna być osadzona w podłodze płyta żeliwna lub stalowa z obrzeżami.

§ 72. 1. Przy opalaniu pieca wannowego gazem czadnicowym urządzenia do zmiany kierunku gazu w zakładach nowo budowanych i przebudowywanych powinny znajdować się poza pomieszczeniem roboczym, w dobrze wentylowanym pomieszczeniu. Zmiana kierunku przepływu gazu powinna być umożliwiona z zewnątrz tego pomieszczenia.

2. W razie konieczności wchodzenia do pomieszczeń, w których zainstalowane są urządzenia do zmiany kierunku przepływu gazu, wchodzący powinien być z zewnątrz obserwowany, ubezpieczony szelkami i linką, powinien mieć nałożony aparat tlenowy i posiadać przy sobie lampę elektryczną ognioszczelną.

§ 73. 1. Maszyny produkujące watę szklaną powinny być ze wszystkich stron zabezpieczone

osłonami z blachy stalowej przed rozpryskiwaniem się waty szklanej.

2. Otwory w osłonie, niezbędne do obserwacji biegu włókna szklanego, powinny być zabezpieczone szkłem ochronnym.

3. W pobliżu maszyn produkujących watę szklaną oraz przy maszynach do przeszywania mat izolacyjnych powinny być zainstalowane urządzenia odpylające.

4. Transport waty szklanej z maszyn produkujących włókno do stanowisk produkcji mat powinien odbywać się mechanicznie i w szczelnej obudowie.

§ 74. Pracownicy zatrudnieni przy produkcji, transporcie, przerobie i pakowaniu waty szklanej powinni być zaopatrzeni w ochronną odzież przeciwpyłową, w rękawice, okulary ochronne i w respiratory z dopływem świeżego powietrza z zewnątrz.

VIII. Dmuchiwanie szkła (ozdoby choinkowe, termosy).

§ 75. 1. Wysokość pomieszczeń nowo budowanych oddziałów wydmuchiwania szkła powinna wynosić nie mniej niż 4,5 m, przy czym powierzchnia okien w stosunku do powierzchni podłogi powinna wynosić przynajmniej 1 : 5.

2. Pomieszczenia do wydmuchiwania szkła powinny posiadać odpowiednią wentylację. Temperatura powietrza w tych pomieszczeniach powinna być utrzymywana w granicach 18—25°C.

3. Pomieszczenia do wydmuchiwania szkła (oddział palników) powinny znajdować się na najwyższej kondygnacji budynku.

§ 76. 1. Odstęp między stołami roboczymi powinien wynosić co najmniej 2,5 m, a odległość między stołem a ścianą — nie mniej niż 1,75 m.

2. Odległość między dwoma sąsiednimi stanowiskami roboczymi (palnikami na stole) do wydmuchiwania szkła nie powinna wynosić mniej niż 1,25 m.

3. Stoły, przy których odbywa się wydmuchiwanie szkła, powinny być wyłożone materiałem ogniotrwałym.

§ 77. Stosowanie palników naftowych, benzynowych itp. jest zabronione.

§ 78. Obrabiarki do wyrobu koralików i cięcia włókna szklanego powinny być zainstalowane w wydzielonych pomieszczeniach.

IX. Srebrzenie wyrobów szklanych.

§ 79. 1. Sporządzanie roztworów do srebrzenia wyrobów (luster, ozdób choinkowych itp.) powinno odbywać się w oddzielnym pomieszczeniu.

2. Wysokość pomieszczenia, w którym odbywa się srebrzenie wyrobów w nowo budowanych i przebudowywanych zakładach, powinna wynosić co najmniej 4,5 m.

3. W pomieszczeniach srebrzenia w nowo budowanych i przebudowywanych zakładach powinna być urządzona wentylacja mechaniczna, zapewniająca co najmniej 5-krotną wymianę powietrza na godzinę.

§ 80. Pracownicy zatrudnieni przy sporządzaniu oraz przy pracy z roztworami amoniakalnymi soli srebra powinni być pouczeni o szkodliwych

skutkach, jakie te środki mogą spowodować dla zdrowia.

§ 81. 1. Do przygotowania roztworów soli srebrnych należy stosować odczynniki chemiczne czyste.

2. Roztwory srebra należy przygotować wyłącznie na dany dzień pracy i to tylko w ilości jednodniowego zapotrzebowania; pozostawienie roztworów gotowych do dnia następnego jest zabronione.

3. Naczynia, w których rozpuszcza się azotan srebra i wodorotlenek sodu lub w których przechowuje się wodę amoniakalną i roztwory do srebrzenia, powinny być zaopatrzone w napisy wskazujące ich zawartość.

4. Naczynia po roztworach powinny być każdorazowo dokładnie przeemyte w celu usunięcia ich pozostałości.

5. Do rozpuszczania wodorotlenku sodu należy używać naczyń z kamionki lub żeliwa.

6. W celu uniknięcia tworzenia się wybuchowych związków srebra należy roztwory do srebrzenia przygotowywać przy zachowaniu ścisłego przestrzegania kolejności wlewania poszczególnych składników, a mianowicie:

- 1) wody destylowanej,
- 2) klarownego roztworu wodorotlenku sodu,
- 3) azotanu srebra,
- 4) wody amoniakalnej.

Przy wlewaniu składników wymienionych w pkt 2, 3 i 4 należy płyn stale mieszać.

7. Do przechowywania roztworów azotanu srebra należy używać naczyń z ciemno zabarwionego szkła.

8. Naczynia z roztworami służącymi do srebrzenia należy umieszczać co najmniej w odległości 3 m od palników i innych źródeł ciepła.

9. Roztwory służące do srebrzenia powinny być przechowywane i transportowane w naczyniach z nietłukącego się materiału, np. z tworzywa sztucznego.

10. Pracownicy przygotowujący roztwory do srebrzenia oraz zatrudnieni przy srebrzeniu powinni być zaopatrzeni w okulary ochronne, rękawice i fartuchy gumowe.

11. Kierownictwo zakładu zobowiązane jest do opracowania szczegółowej instrukcji, dotyczącej sposobu sporządzania roztworów do srebrzenia.

X. Składowanie.

§ 82. Przy magazynowaniu materiałów i surowców należy przestrzegać następujących zasad:

- 1) beczki z materiałem sypkim wolno ustawiać tylko pionowo i najwyżej w trzech warstwach,
- 2) materiały w workach wolno układać najwyżej w sześciu warstwach, powyżej sześciu warstw wolno magazynować materiały w workach przy zastosowaniu przekładek z desek; w tym przypadku worki z materiałami mogą być składowane najwyżej do dziesięciu warstw,
- 3) ograniczenie podane w pkt 2 nie dotyczy przypadku, gdy są zastosowane stalowe pojemniki szkieletowe.

§ 83. 1. Magazyny przeznaczone do składowania materiałów pyłących powinny być oddzielone od innych pomieszczeń; magazyny te powinny posiadać wentylację naturalną.

2. Przechowywanie arszeniku, węglanu baru i innych trujących surowców w magazynach ogólnych jest zabronione. Przechowywanie trujących surowców powinno odbywać się w oddzielnych pomieszczeniach, w mocnych, szczelnie zamkniętych naczyniach. Wydawanie i zużywanie wydanych surowców trujących powinno odbywać się pod ścisłą kontrolą.

§ 84. Przechowywanie stłuczki szklanej na terenie zakładu jest dozwolone tylko w miejscach wyznaczonych i ogrodzonych.

XI. Przepisy higieniczno-sanitarne.

§ 85. 1. Huty szkła i zakłady szklarskie powinny posiadać urządzenia higieniczno-sanitarne zgodne z obowiązującymi przepisami, a ponadto:

- 1) w nowo budowanych lub przebudowywanych hutach szkła oddziały zestawiań, pomocnicze oddziały ceramiczne, oddziały trawienia i wykwazania, oddziały produkcji waty szklanej powinny posiadać osobne szatnie na odzież domową i na odzież specjalną,
- 2) oprócz umywalk należy urządzać natryski dla wszystkich pracowników hut szkła i zakładów szklarskich, z tym że jedno sitko natryskowe powinno przypadać najwyżej na 8 pracowników zatrudnionych jednocześnie,
- 3) w nowo budowanych lub przebudowywanych zakładach należy między szatniami na odzież domową i ochronną urządzić natryski i umywalnie (pkt 1 i 2),
- 4) nowo budowane lub przebudowywane huty szkła powinny posiadać pomieszczenie do oczyszczania odzieży ochronnej.

2. Przy halach wanien i pieców szklarskich, maszynach Fourcaulta oraz przy pomieszczeniach pomocniczych oddziałów ceramicznych — szatnie, umywalnie, natryski i ustępy powinny znajdować się w bezpośrednim sąsiedztwie tych pomieszczeń. Dla pracowników zatrudnionych w innych pomieszczeniach szatnie i natryski mogą być centralne.

§ 86. 1. Stężenie pyłów we wszystkich pomieszczeniach nie powinno przekraczać następujących wartości:

- 1) stężenie pyłów zawierających wolną krzemionkę lub związki trujące — 180 cząstek w 1 ml powietrza,
- 2) stężenie innych pyłów nie trujących — 1800 cząstek w 1 ml powietrza.

2. Zakłady pracy zobowiązane są do przeprowadzania okresowych analiz powietrza w celu ustalenia w nim zawartości pyłów i gazów.

3. Okresy dokonywania analiz wymienionych w ust. 2 oraz miejsca pobierania próbek do ozna-

czeń powinny być ustalone raz w roku przez komisję powołaną przez zakład pracy.

4. Jeżeli analizy wymienione w ust. 2 wykażą przekroczenie dopuszczalnych stężeń (ust. 1), kierownictwo zakładu ma obowiązek podjąć niezwłocznie skuteczne kroki w celu obniżenia stężeń pyłów lub gazów poniżej granicy dopuszczalności.

§ 87. Pracownicy zatrudnieni przy obsłudze czadnic i przy pracach związanych z używaniem kwasu fluorowodorowego lub siarkowego powinni być poddawani okresowym badaniom lekarskim co najmniej raz na pół roku. Pracownicy używający wspólnych „piszczeli“ powinni być badani na choroby weneryczne i gruźlicę co najmniej raz na 3 miesiące.

XII. Przepisy końcowe.

§ 88. 1. Kierownictwo zakładu pracy obowiązane jest opracować na podstawie niniejszego rozporządzenia szczegółowe instrukcje dla poszczególnych stanowisk roboczych, uwzględniające rodzaj produkcji i warunki pracy w danym zakładzie.

2. Instrukcje wymienione w ust. 1 powinny być wprowadzone przez zakład pracy w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 89. 1. Przepisy niniejszego rozporządzenia dla istniejących zakładów pracy wchodzi w życie w następujących terminach:

- 1) przepisy § 6 pkt 1 — 4, § 13 ust. 1 i 2 § 21, § 52 ust. 1 i § 69 — po upływie trzech lat od dnia ogłoszenia,
- 2) przepisy § 9, § 14, § 16 ust. 1, § 55 ust. 1, § 75 ust. 2, § 83 ust. 1 — po upływie czterech lat od dnia ogłoszenia,
- 3) przepisy § 85 ust. 2 — po upływie pięciu lat od dnia ogłoszenia,
- 4) pozostałe przepisy nie dotyczące budynków nowo budowanych i przebudowywanych — z dniem ogłoszenia.

2. Dla nowo projektowanych lub przebudowywanych zakładów pracy przepisy rozporządzenia wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

§ 90. Traci moc rozporządzenie Ministrów Pracy i Opieki Społecznej, Zdrowia oraz Przemysłu i Handlu z dnia 21 kwietnia 1949 r. o higienie pracy w hutach szkła (Dz. U. Nr 36, poz. 261).

Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów

Budowlanych: *St. Pietrusiewicz*

Minister Przemysłu Ciężkiego: w z.: *I. Czerwinski*

Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości:
A. Żebrowski

91

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 28 maja 1960 r.

zmieniające rozporządzenie z dnia 17 marca 1949 r. w sprawie wykonania ustawy o podatku od wynagrodzeń.

(Dziennik Ustaw z dnia 8 czerwca 1960 r. Nr 26, poz. 149)

Na podstawie art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o podatku od wynagrodzeń (Dz. U. z 1949 r. Nr 7, poz. 41, z 1956 r. Nr 44, poz. 301 i z 1959 r. Nr 11, poz. 60) zarządza się, co następuje:

§ 1. W § 60 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 marca 1949 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o podatku od wynagrodzeń (Dz. U. z 1949 r. Nr 15, poz. 98, z 1950 r. Nr 19, poz. 162 i Nr 43, poz. 390, z 1951 r.

Nr 29, poz. 228 oraz z 1959 r. Nr 22, poz. 140) wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zwalnia się od uzupełniającego podatku:

- 1) jednostki gospodarki społecznej, organizacje polityczno-społeczne, zawodowe i samorządu gospodarczego,
- 2) związki wyznaniowe oraz ich instytucje,
- 3) zespoły adwokackie,
- 4) pracodawców zatrudniających:
 - a) uczniów rzemieślniczych na podstawie umów o naukę zawodu,
 - b) czeladników w ciągu jednego roku od daty odbycia przez nich nauki zawodu w zakładach tychże pracodawców —

w stosunku do wypłaconych tym uczniom i czeladnikom wynagrodzeń,

5) pracodawców zatrudniających administratorów nieruchomości, dozorców domowych, pracowników rolnych i leśnych, pomoc domową oraz bez względu na rodzaj zatrudnienia — rencistów w stosunku do wynagrodzeń wypłacanych tym osobom; przy czym — jeżeli chodzi o pomoc domową — ze zwolnienia korzysta pracodawca tylko w odniesieniu do jednego pracownika tej kategorii.“

2) w ust. 2 skreśla się wyraz „administratorów domu“.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Finansów: w z. J. Kole

92

ZARZĄDZENIE MINISTRA GÓRNICTWA I ENERGETYKI

z dnia 5 kwietnia 1960 r.

w sprawie premiowania pracowników za oszczędne zużywanie paliw stałych.

(Monitor Polski z dnia 29 kwietnia 1960 r. Nr 36, poz. 178)

Na podstawie § 5 pkt 2 uchwały nr 25 Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1960 r. w sprawie nagród i premii wypłacanych poza planowanym funduszem płac w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się „Zasady premiowania pracowników za oszczędne zużywanie paliw stałych“, stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie dotyczy przedsiębiorstw (zakładów) zużywających paliwa stałe do celów przemysłowych, w których obowiązują przepisy uchwały nr 24 Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1960 r. w sprawie premiowania pracowników umysłowych w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych objętych planowaniem centralnym (Monitor Polski Nr 9, poz. 43).

§ 3. Zainteresowani ministrowie mogą dostosować w razie potrzeby zasady premiowania, o których mowa w § 1, do szczególnych warunków

produkcyjnych w podległych im przedsiębiorstwach.

§ 4. W przedsiębiorstwach Zjednoczenia Hutnictwa Żelaza i Stali, podległych Ministrowi Przemysłu Ciężkiego, stosuje się postanowienia:

1) „Ramowego regulaminu premiowania za oszczędne zużywanie paliw dla przedsiębiorstw produkcyjnych należących do Zjednoczenia Hutnictwa Żelaza i Stali“,

2) „Regulaminu premiowania za oszczędne zużycie koksu na wielkich piecach“,

po wprowadzeniu zmian wynikających z uchwały nr 25 Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1960 r. w sprawie nagród i premii wypłacanych poza planowanym funduszem płac w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 kwietnia 1960 r.

Minister Górnictwa i Energetyki: w z.

E. Grabowski

Załącznik do zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 5 kwietnia 1960 r. (poz. 178).

ZASADY PREMIOWANIA PRACOWNIKÓW ZA OSZCZĘDNE ZUŻYWANIE PALIW STAŁYCH

§ 1. 1. Przewidziana w niniejszych „Zasadach“ premia przysługuje jedynie pracownikom mającym bezpośredni wpływ na oszczędne zużywanie paliw, a zatrudnionym w przedsiębiorstwach (zakładach), o których mowa w § 2 zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 5 kwietnia 1960 r. w sprawie premiowania pracowników za oszczędne zużywanie paliw stałych (Monitor Polski Nr 36, poz. 178).

2. Szczegółowy wykaz pracowników (stanowisk), mających bezpośredni wpływ na oszczędne zużywanie paliw, zatwierdza dyrektor zjednoczenia (jednostki nadrzędnej przedsiębiorstwa).

§ 2. 1. Za paliwa stałe w rozumieniu niniejszych „Za-

sad“ uważa się węgiel kamienny (łącznie z przerostami i mułem węglowym), koks, półkoks, koksik, półkoksik oraz węgiel brunatny.

2. W razie spalania oprócz węgla czy koksu w tej samej elektrowni (kotłowni, zakładzie) również paliw takich, jak ropa, gaz ziemny czy gaz wielkopiecowy, torf itp., paliwa te dla celów premiowania według niniejszych „Zasad“ traktuje się jak paliwa stałe.

§ 3. 1. Na premie przeznaczają się kwoty w wysokości:

1) dla pracowników elektrowni zawodowych i elektrowni przemysłowych — 20% rzeczywistej oszczędności rocznej uzyskanej w zużyciu paliw w danej elektrowni (w razie spalania węgla brunatnego lub gazu wielko-

piecowego, którego wartość ustala się według cen nie zmienionych po dniu 1 stycznia 1959 r., na premię przeznaczoną się 50% rzeczywistej oszczędności rocznej;

- 2) dla pracowników pozostałych przedsiębiorstw (zakładów, działów, oddziałów produkcyjnych) — 15% rzeczywistej oszczędności rocznej uzyskanej w zużyciu paliw w danej jednostce.

2. Premie za oszczędne zużywanie paliw rozlicza się i wypłaca za okresy roczne, z tym że po upływie I, II i III kwartału danego roku mogą być dokonywane zaliczkowe wypłaty premii. Na premie zaliczkowe przeznaczona się kwota w wysokości:

- 1) dla pracowników elektrowni zawodowych i przemysłowych — 15% rzeczywistej oszczędności obliczonej narastająco od początku roku;

- 2) dla pracowników pozostałych przedsiębiorstw (ust. 1,

pkt 2) — 11% rzeczywistej oszczędności obliczonej narastająco od początku roku.

3. Z kwot przeznaczonych na premię potrąca się każdorazowo wypłacone zaliczkowo premie w okresach ubiegłych. Wysokość kwot przeznaczonych na premię oblicza się następująco:

Założenie (przykład dla elektrowni):

- a) w I kwartale uzyskano rzeczywistą oszczędność w wysokości zł 100.000.—
b) w II kwartale zaistniało przekroczenie w wysokości zł 60.000.—
c) w III kwartale uzyskano rzeczywistą oszczędność w wysokości zł 80.000.—
d) za rok kalendarzowy uzyskano rzeczywistą oszczędność w wysokości zł 200.000.—

Przy takim założeniu wysokość kwot przeznaczonych na premię będzie się kształtowała następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota oszczędności obliczonej narastająco od początku roku i oszczędności rocznej	% oszczędności przeznaczonych na premię w danym okresie	Kwota oszczędności przeznaczonych na premię za okres od początku roku	Kwota zaliczkowo wypłaconej premii w ubiegłym okresie	Kwota oszczędności przypadającej do wypłaty w danym okresie
1.	Po upływie I kwartału — oszczędność	100.000	15	15.000	—	15.000
2.	II kwartał — przekroczenie	60.000	×	×	×	×
3.	Razem po upływie II kwartału — oszczędność	40.000	15	6.000	15.000	—
4.	III kwartał — oszczędność	80.000	×	×	×	×
5.	Razem po upływie III kwartału — oszczędność	120.000	15	18.000	15.000	3.000
6.	Obliczenie roczne — oszczędność	200.000	20	40.000	18.000	22.000

U w a g a: Dla pozostałych przedsiębiorstw (zakładów) zmieni się odpowiednio procent i kwota oszczędności przeznaczonych na premię.

§ 4. 1. Oszczędność roczna, o której mowa w § 3 ust. 1, stanowi różnicę między planowaną rocznie wartością paliw, skorygowaną odpowiednio do wykonania planu produkcji czy usług powodujących zużycie tych paliw, a wartością zużytych paliw, wynikającą z rocznego sprawozdania bilansowego przedsiębiorstwa (zakładu).

2. Oszczędność za I, II i III kwartał stanowi różnicę między planowaną kwartalnie wartością paliw (odpowiednio skorygowaną zgodnie z ust. 1) a wartością zużytych paliw, wynikającą z kwartalnego sprawozdania bilansowego przedsiębiorstwa (zakładu).

3. Oszczędność, o której mowa w ust. 1 i 2, oblicza się w skali całego przedsiębiorstwa (zakładu). Wyjątek od tej zasady mogą stanowić jedynie oddziały produkcyjne i inne jednostki organizacyjne przedsiębiorstwa, posiadające własne składowiska paliw stałych, w których istnieje obiektywna możliwość ustalenia wartości planowanej, jak i wartości zużytych paliw stałych. Dla oddziałów (jednostek) tych kierownictwo przedsiębiorstwa może oddzielnie obliczać oszczędność oraz kwoty przeznaczone na premie.

§ 5. 1. Przy ustalaniu planowanej i skorygowanej wartości paliw (§ 4 ust. 1 i 2) należy posługiwać się wskaźnikami jednostkowego zużycia paliwa umownego, ustalonymi na produkcję netto, i średnią ceną paliwa umownego.

2. Planowaną wartość paliw skorygowaną odpowiednio do wykonania planu produkcji czy usług powodujących zużycie tych paliw (§ 4 ust. 1 i 2) oblicza się według następującego wzoru:

(Przykład do obliczenia skorygowanej wartości planowanej paliw w elektrowni).

$$SWp = (We \cdot A) + (D : d) + (Wp \cdot P) \cdot C$$

w którym:

SWp = skorygowana wartość planowana paliw,

We = planowany wskaźnik jednostkowego zużycia paliwa umownego wyliczony na produkcję netto kg/kWh,

A = rzeczywista produkcja energii elektrycznej netto (oddana na zewnątrz elektrowni) w kWh,

D = rzeczywista produkcja pary netto (oddana na zewnątrz) poza turbinownią i halą sprężarek w kg,

d = planowana odparowywalność kotłowni (wyliczona na produkcję netto) w kg pary na kg węgla umownego,

Wp = jednostkowe zużycie węgla umownego (wyliczone na produkcję netto) w kg na m³ sprężonego powietrza,

P = rzeczywista produkcja sprężonego powietrza (netto oddana na zewnątrz) w m³,

C = średnia cena węgla umownego założona w planie.

U w a g a: W przedsiębiorstwach (zakładach) produkujących inne asortymenty oblicza się skorygowaną wartość planowaną paliw podobnie jak w elektrowni, z tym że zamiast jednostkowego zużycia i ilości energii czy pary wystąpi jednostkowe zużycie węgla i ilość produkowanego asortymentu.

3. W elektrowniach wielociśnieniowych oblicza się planowaną wartość paliw (ust. 2) oddzielnie dla poszczególnych ciśnień. Podobnie oblicza się planowaną wartość paliw w elektrociepłowniach i w elektrowniach posiadających człony ciepłownicze, oddzielnie dla produkcji energii elektrycznej i oddzielnie dla produkcji energii cieplnej.

4. Jeżeli występują różnice w kaloryczności węgla zużytego w stosunku do kaloryczności węgla planowanego w tym samym asortymencie i klasie węgla, należy dokonać odpowiedniej korekty założeń planowanych przyjmując do planu kaloryczność węgla zużytego. W związku z powyższym nie mogą być uwzględniane przy obliczaniu wyników w zakresie oszczędności paliw żadne bonifikaty udzielane przez dostawców.

5. W razie zużycia paliw zastępczych, jak torf, odpadki produkcyjne lub ciepło odpadowe, nie uwzględnionych w planie zużycia paliw, należy dokonać odpowiedniej korekty założeń planowanych.

§ 6. 1. Ilości paliw przyjęte do sprawozdania bilansowego za dany okres powinny być zgodne z ilością ewidencyjną paliw (stan początkowy, przychód, rozchód, stan końcowy). Zapas paliw (stan końcowy) na ostatni dzień okresu rozliczeniowego powinien być sprawdzony przez komisję.

2. Komisję (ust. 1) powołuje dyrektor przedsiębiorstwa (zakładu). W skład komisji powinien wejść główny (starszy) księgowy oraz jeden z pracowników nie uprawnionych do premii z niniejszego regulaminu.

3. Stwierdzone przy ustaleniu remanentów manko traktuje się jako zużycie paliw w danym okresie rozliczeniowym.

§ 7. Gdy paliwa można zastąpić energią elektryczną, należy przy obliczaniu wyników za okres rozliczeniowy zwrócić uwagę, czy zużycie tej energii elektrycznej mieści się w granicach założeń planowanych. W razie zużycia tej energii elektrycznej w ilości wyższej, niż to wynika z założeń planowanych, należy wartość zużytej nadwyżki odjąć od wyliczonej oszczędności paliw w danym okresie rozliczeniowym.

§ 8. 1. Kwotę oszczędności ustaloną ostatecznie zatwierdza, po upływie każdego okresu, dyrektor jednostki nadrzędnej na podstawie wniosku przedsiębiorstwa (zakładu).

2. Kwota oszczędności, o której mowa w ust. 1, może być zatwierdzona w pełnej wysokości pod warunkiem:

- 1) przeprowadzania przez przedsiębiorstwo (zakład) kontroli zużycia paliw na podstawie zalegalizowanych wag lub pojemników komisyjnie sprawdzonych,
- 2) prowadzenia przez przedsiębiorstwo prawidłowej ewidencji zużycia paliw według ustalonych zasad zużycia i stanu zapasów tych paliw oraz energii elektrycznej mogącej zastąpić te paliwa,
- 3) utrzymywania przez przedsiębiorstwo w należytym stanie i sprawności urządzeń cieplnych.

3. W razie niespełnienia przez przedsiębiorstwo (zakład) warunków określonych w ust. 2 lub stwierdzenia zasadniczych rozbieżności założeń planowanych w stosunku do rzeczywistego wykonania, dyrektor jednostki nadrzędnej ma prawo obniżyć kwotę oszczędności (ust. 1) do wysokości określającej rzeczywiste osiągnięcia przedsiębiorstwa (zakładu) w zakresie oszczędzania paliw.

§ 9. 1. Po zatwierdzeniu ostatecznie ustalonej kwoty oszczędności część tej oszczędności przypadająca na premie (§ 3 ust. 1 i 2), po potrąceniu poprzednio wypłaconych zaliczek (§ 3 ust. 3), rozdziela się pomiędzy uprawnionych do premiowania pracowników. Szczegółowe zasady rozdziału kwoty przeznaczonej na premie ustala kierownictwo przedsiębiorstwa (zakładu) w porozumieniu z radą zakładową.

2. Szczegółowe zasady (ust. 1) powinny uwzględniać następujące warunki premiowania:

- 1) Wypłatę premii dla pracowników umysłowych uzależnia się od uzyskania przez przedsiębiorstwo (zakład) prawa do wypłaty premii z zasadniczego funduszu premiewego, zgodnie z przepisami uchwały nr 24 Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1960 r. w sprawie premiowania pracowników umysłowych w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych objętych planowaniem centralnym (Monitor Polski Nr 9, poz. 43). Nie przyznana premia za okres kwartalny, z przyczyn wyżej podanych, może być w całości lub w części wypłacona pracownikom za zgodą dyrektora jednostki nadrzędnej po zakończeniu roku w przypadku, gdy przedsiębiorstwo uzyskało prawo do wypłaty premii z zasadniczego funduszu premiewego na podstawie bilansu rocznego.
- 2) Indywidualne premie wypłacane pracownikom umysłowym na podstawie niniejszych zasad, łącznie z premiami innymi, wypłacanymi poza planowanym funduszem płac, nie mogą przekraczać w stosunku rocznym dwumiesięcznego średniorocznego zarobku pracownika. Do kwoty zarobku nie wlicza się premii z dodatkowego funduszu premiewego. Ograniczenie wysokości premii indywidualnych, o których wyżej mowa, nie dotyczy premii za postęp techniczny, eksport, racjonalizację, wynalazki i wodowanie statków.
- 3) Wysokość premii indywidualnej dla poszczególnych pracowników uzależnia się od stopnia wpływu tych pracowników na oszczędne zużywanie paliw stałych (z uwzględnieniem pkt 2).
- 4) W przedsiębiorstwach dysponujących odpowiednią aparaturą pomiarową uzależnia się wysokość premii indywidualnej dla poszczególnych pracowników od dotrzymania przez tych pracowników w ciągu zmiany określonych zakładową instrukcją wskaźników technicznych, takich jak ilość CO₂, temperatura wody zasilającej, ciśnienie pary, temperatura pary.
- 5) Pracownicy, z których winy powstała awaria w urządzeniach cieplnych, powinni być pozbawieni premii w części lub w całości.
- 6) Pracownikom, z którymi rozwiązano umowę o pracę w ciągu roku obrachunkowego, powinna być wypłacona pełna premia przysługująca im za pełne kwartały przez nich przepracowane.
- 7) Premię dla pracowników zatwierdza dyrektor przedsiębiorstwa (zakładu) w porozumieniu z radą zakładową.
- 8) Wypłata premii powinna nastąpić w ciągu miesiąca następnego po upływie okresu rozliczeniowego.

§ 10. Wypłata premii za oszczędność paliw może odbywać się tylko przez listy płacy przy wypłacie poborów zasadniczych. Podstawa i wysokość premii powinny być podane do wiadomości załogi w sposób przyjęty w danym zakładzie.

93

ZARZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA

z dnia 12 kwietnia 1960 r.

w sprawie wynagrodzenia dla pracowników zakładów społecznych służby zdrowia prowadzących szkolenie w zakresie praktycznej nauki zawodu.

(*Monitor Polski z dnia 12 maja 1960 r. Nr 39, poz. 197*)

Na podstawie § 7 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1958 r. w sprawie uposażenia lekarzy, lekarzy dentystów oraz innych pracowników z wyższym wykształceniem zatrudnionych w zakładach społecznych służby zdrowia (Dz. U. Nr 74, poz. 376) oraz § 18 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1958 r. w sprawie uposażenia niektórych pracowników służby zdrowia (Dz. U. Nr 74, poz. 379) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Pracownikom zakładów społecznych służby zdrowia, którzy w ramach godzin swego normalnego zatrudnienia w tych zakładach prowadzą na zlecenie średniej szkoły medycznej szkole-

nie w zakresie praktycznej nauki zawodu, przysądza się za każdą godzinę przeprowadzonego szkolenia wynagrodzenie w następującej wysokości:

- 1) lekarzom — 2 zł,
 - 2) starszym felczerom, felczerom, pielęgniarce, położnym i laborantom medycznym:
 - a) jeżeli pełnią funkcję kierownika grupy — 1,25 zł,
 - b) w pozostałych przypadkach — 1 zł.
2. Wynagrodzenie określone w ust. 1 wypłaca się miesięcznie z dołu.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 kwietnia 1960 r.

Minister Zdrowia: *R. Barański*

94

PISMO OKÓLNE Nr 47**PREZESA RADY MINISTRÓW**

z dnia 19 kwietnia 1960 r.

w sprawie jedynych żywicieli rodzin.

(*Monitor Polski z dnia 29 kwietnia 1960 r. Nr 36, poz. 180*)

W toku porządkowania spraw zatrudnienia w zakładach pracy zdarzają się przypadki nie dość wnikliwego analizowania przydatności zawodowej oraz warunków materialnych i rodzinnych zwalnianych pracowników. W rezultacie zwolniono bez dostatecznego uzasadnienia pewną liczbę jedynych żywicieli rodzin, w tym kobiet obarczonych dziećmi, dla których znalezienie nowej pracy nasuwa poważne trudności. W związku z powyższym, w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych, zwraca się uwagę, aby w przypadku konieczności dokonywania niezbędnych zwolnień zakłady pracy przeprowadzały wnikliwą analizę załóg. W szczególności:

1. Zakłady pracy przy doborze osób przewidzianych do zwolnienia powinny kierować się następującymi względami:

- a) przydatnością zawodową, okresem pracy i przestrzeganiem dyscypliny pracy,
- b) posiadaniem przez pracownika dodatkowych źródeł utrzymania (np. sklepu czy gospodarstwa rolnego),
- c) sytuacją rodzinną pracownika i liczbą osób na jego utrzymaniu.

2. Zakłady pracy nie powinny zwalniać jedynych żywicieli rodzin nie posiadających innych źródeł utrzymania, a w szczególności kobiet samot-

nych obarczonych dziećmi. W razie konieczności zwolnienia jedynego żywiciela decyzja kierownictwa zakładu i rady zakładowej powinna być oparta na dokumentach stwierdzających naruszenie dyscypliny pracy bądź inne poważne wykroczenia.

3. Nie należy również wypowiadać pracy pracownikom, którzy wkraczają w wiek starczy bądź osiągnęli ten wiek, ale nie nabyli jeszcze uprawnień do zaopatrzenia rentowego bądź którym renta nie została jeszcze przyznana.

4. W przypadkach gdy ze względu na modernizację lub reorganizację zakładów pracy zachodzi potrzeba zwolnienia pracowników będących jedynymi żywicielami rodzin, lub kobiet samotnych obarczonych dziećmi, mimo że w myśl postanowień pkt 1 nie kwalifikowaliby się oni do zwolnienia, zwolnienie takie może nastąpić tylko w razie niemożności przesunięcia tych pracowników na inne stanowisko w danym zakładzie pracy, odpowiadające ich kwalifikacjom. Jednocześnie zakład pracy powinien porozumieć się z organami zatrudnienia przydiów rad narodowych w celu zapewnienia zwalnianym pracy w innych zakładach, a w razie jej braku — w celu przygotowania dla nich innych możliwości zatrudnienia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

95

PISMO OKÓLNE Nr 52
PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 27 kwietnia 1960 r.

w sprawie organizowania narad w ministerstwach, urzędach centralnych i prezydiach rad narodowych.

(Monitor Polski z dnia 12 maja 1960 r. Nr 39, poz. 198)

W celu usprawnienia pracy w urzędach i instytucjach państwowych ustala się następujące wytyczne:

1. W ministerstwach, urzędach centralnych i prezydiach rad narodowych (zwanymi dalej „zakładami pracy”) powinny być organizowane w miarę potrzeby, w zasadzie co kwartał, narady pracowników, mające na celu usprawnienie pracy i polepszenie jej wyników.

2. Należy organizować oddzielne narady dla pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych (np. dla departamentu w ministerstwie, dla wydziału w prezydium rady narodowej) lub grupy komórek organizacyjnych, jeżeli jest to celowe ze względu na zbliżoną problematykę pracy, potrzebę ściślejszej współpracy itp. Narady mogą obejmować również wszystkich pracowników danego zakładu pracy, jeżeli wymaga tego temat narady lub jeżeli zakład pracy jest niezbyt duży, a problemy występujące w poszczególnych komórkach organizacyjnych są zbliżone.

3. Przedmiotem narady powinny być w szczególności: organizacja pracy, styl i metody pracy, sposób i terminowość załatwiania spraw, stosunek do interesantów, ocena wykonania zadań w ubiegłym okresie oraz zamierzenia na przyszłość, trudności w pracy, projektowane ulepszenia, wytknięcie uchybień w pracy, wskazanie osiągnięć.

4. W wyniku narady powinny być wysunięte wnioski usprawniające. Na naradzie następnej należy sprawdzić stan realizacji wniosków z poprzednich narad.

5. Na naradzie pracowników całego zakładu pracy powinien przewodniczyć kierownik zakładu pracy, na naradzie pracowników komórki organizacyjnej — kierownik tej komórki, na naradzie grupy komórek organizacyjnych — kierownik komórki organizacyjnej, wyznaczony przez kierownika zakładu pracy.

6. Wnioski z narady, co do których kierownik komórki organizacyjnej nie może powziąć decyzji w ramach posiadanych uprawnień, powinny być przedstawione kierownikowi zakładu pracy. W razie gdy kierownik zakładu pracy nie jest uprawniony do powzięcia decyzji, wniosek z narady powinien być skierowany do właściwego organu z odpowiednią propozycją kierownika zakładu pracy.

7. Narady powinny być ewidencjonowane, a wysunięte i uchwalone wnioski oraz ich uzasadnienie protokołowane.

8. Przygotowanie poszczególnych narad i ustalanie wniosków następuje w porozumieniu z właściwą instancją związku zawodowego i organizacji partyjnej.

9. Szczegółowy tryb zwoływania narad, ich zakres i częstotliwość, sposób prowadzenia obrad i uchwalania wniosków ustala dla danego zakładu pracy kierownik zakładu pracy w porozumieniu z właściwą instancją związku zawodowego i organizacji partyjnej.

10. Właściwi ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) mogą w miarę potrzeby wprowadzać w jednostkach podległych obowiązek organizowania narad zgodnie z niniejszymi wytycznymi.

Proszę Obywateli Ministrów (Kierowników Urzędów Centralnych) o poddawanie sprawy narad pod obrady kolegium ministerstwa (urzędu centralnego) do oceny, zaś Obywateli Przewodniczących Prezydium Wojewódzkich Rad Narodowych (Rad Narodowych Miast Wyłączonych z Województw) o spowodowanie, aby prezdyjom właściwych rad narodowych były przedstawiane do oceny wyniki narad przeprowadzanych w wydziałach prezydium rady narodowej.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Wydawca: Centralna Rada Związków Zawodowych

Zarnówienia i przedpłaty na prenumeratę przyjmowane są w terminie do dnia 15 miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty — przez: Urzędy pocztowe, listonoszy oraz Oddziały i Delegatury „Ruchu”. Można również zamówić prenumeratę dokonując wpłaty na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” — Warszawa, ul. Srebrna 12.

Cena prenumeraty: kwartalnej zł 10,—, półrocznej zł 20,—, rocznej zł 40,—.

Cena prenumeraty za granicą jest o 40% wyższa od ceny podanej wyżej. Przedpłaty na tę prenumeratę przyjmuje na okresy kwartalne, półroczne i roczne Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” w Warszawie, Wilcza 46 za pośrednictwem PKO Warszawa, konto Nr 1-6-100024.

Egzemplarze zdeaktualizowane można nabywać w sklepie przy ul. Wiejskiej 14 w Warszawie. Zamówienia spoza Warszawy należy kierować do Centrali Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Srebrna 12.

USTAWODAWSTWO PRACY

Poradnik dla rad zakładowych

Wydanie IV, 444 strony. Cena 25 zł

Znana i powszechnie poszukiwana książka została na nowo opracowana, z uwzględnieniem najnowszych zmian i nowelizacji w ustawodawstwie pracy, według stanu prawnego na dzień 15 grudnia 1958 r.

Stanowi ona niezbędny podręcznik dla każdej rady zakładowej, gdyż pomaga radom w należytych wykonaniu podstawowego ich obowiązku — czuwania nad przestrzeganiem przez administrację ustawodawstwa pracy.

Poradnik omawia ustawodawstwo pracy powszechnie obowiązujące w przemyśle, handlu i rolnictwie z pominięciem ustaw odnoszących się do mianowanych pracowników administracji państwowej.

Książka ta jest również bardzo pożyteczna dla komisji rozjemczych, korzystanie z niej bowiem nie wymaga specjalnego przygotowania prawniczego.

J. DALEWSKI, B. BULWICKI

Poradnik wynalazcy racjonalizatora

688 stron, opr. półpł., cena 50 zł

Poradnik obejmuje zbiór obowiązujących przepisów prawnych z dziedziny wynalazczości i racjonalizacji, według aktualnego stanu prawnego, wraz z objaśnieniami i komentarzami. W szczególności „Poradnik“ zawiera ostatnio wydane przepisy, dotyczące m. in. nowych zasad wynagradzania twórców projektów racjonalizatorskich, wynagradzania

i premiowania za pomoc techniczną, rozpowszechniania projektów oraz działalności brygad racjonalizatorskich. Poradnik jest przeznaczony dla komórek wynalazczości, dla dyrektorów przedsiębiorstw, gabinetów technicznych oraz dla samych wynalazców i racjonalizatorów.

LUDWIK KRAKOWSKI

Uprawnienia robotnika przemysłowego

120 stron. Cena 8 zł

Książeczka ta powinna stać się doradcą prawnym robotnika i pracownika. Odpowiada ona bowiem na ważne pytania: jakie uprawnienia daje pracownikom obowiązujące w Polsce ustawodawstwo pracy, co i w jakim wymiarze należy się im od zakładu pracy, jak to w konkretnym wypadku

samemu obliczyć, na jakie przepisy i argumenty powołać się w celu udowodnienia słuszności swych roszczeń, w jaki sposób roszczeń tych dochodzić.

Dzięki temu, że poradnik ten bogaty jest w przykłady, treść jego jest dostępna dla każdego czytelnika, nawet najmniej obeznanego z prawem.

UWAGA

Zamówienia na książki — z podaniem dokładnego adresu wysyłkowego prosimy kierować:

WYDAWNICTWO ZWIĄZKOWE
Warszawa 56, ul. Kopernika 36 40

